

До записки
[Signature]

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

**Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет**

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студентки Скупенко Анастасії Олександрівни *[Signature]*
(ПІБ)

академічної групи 072-183-1 (заочна форма навчання)
(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність (на прикладі ТОВ «Дніпро-експрес»)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Штефан Н.М.	82	добре	<i>[Signature]</i>
Рецензент	Макурдумянц С.М.	85	добре	<i>[Signature]</i>
Нормоконтролер	Федорова О.Г.	80	добре	<i>[Signature]</i>

Дніпро
2022

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

О.В.Єрмошкіна

(прізвище, ініціали)

(підпис)

« _____ » _____ 2022 року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студентці Скупенко Анастасії Олександрівні академічної групи 072-183-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

На тему: Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність (на приклади ТОВ «Дніпро-експрес»)

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 12.05.2022р. № 255-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2022- 08.05.2022
Розділ 1	Теоретичні основи оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства	09.05.2022- 18.05.2022
Розділ 2	Аналіз інвестиційної діяльності підприємства	19.05.2022- 26.05.2022
Розділ 3	Розробка заходів інвестиційного розвитку підприємства та оцінка їх ефективності	27.05.2022- 05.06.2022
ВИСНОВКИ		06.06.2022- 08.06.2022
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	09.06.2022- 12.06.2022

Завдання видано

(підпис керівника)

Н.М.Штефан

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 02.05.2022 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 13.06.2022 р.

Завдання прийнято до виконання

(підпис студента)

А.О.Скупенко

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Скупенко А.О. – Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність (на прикладі ТОВ «Дніпро-експрес») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – НТУ «Дніпровська політехніка», 2022.

Мета дипломної роботи - формування, розробка та обґрунтування практичних рекомендацій щодо вибору і обґрунтування критеріїв оцінки ефективності інвестиційних проектів розвитку підприємства.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

В першому розділі розглянуто теоретичні основи інвестиційної діяльності підприємства, сучасних методів оцінки ефективності інвестицій.

В другому розділі здійснено аналіз інвестиційної діяльності підприємства та перспектив його розвитку в сучасних умовах.

В третьому розділі було розроблено заходи інвестиційного розвитку підприємства, визначені критерії ефективності і розраховано економічну ефективність запропонованих інвестиційних проектів та їх вплив на результати роботи підприємства.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ,
ПРИБУТОК

ABSTRACT

Skupenko A.O.- Investment activity of an enterprise and its efficiency (in terms of "Dnipro-expres" LTD) "- Manuscript.

Qualifying work for obtaining an educational qualification bachelor's degree in the specialty Finance, Banking and Insurance" - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2022.

The purpose of the thesis - the formation, development and justification of practical recommendations for the selection and justification of criteria for evaluating the effectiveness of investment projects for enterprise development.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of the qualification work, defines the object and subject of research.

In the first section the theoretical bases of investment activity of the enterprise, modern methods of an estimation of efficiency of investments are considered.

In the second section the analysis of investment activity of the enterprise and prospects of its development is carried out.

In the third section the measures of investment development of the enterprise were developed, criteria of efficiency are defined and economic efficiency of the offered investment projects and their influence on results of work of the enterprise is calculated.

INVESTMENT ACTIVITY, PROFITABILITY, EFFICIENCY, PROFIT

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1. Інвестиційна діяльність підприємства. Сутність, джерела фінансування та шляхи її активізації.....	10
1.2. Інвестиційне законодавство: стан, проблеми, перспективи.....	15
1.3. Методичні засади оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства.....	19
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	32
2.1. Загальна характеристика підприємства ТОВ „Дніпро-експрес” як суб’єкта ринкових відносин.....	32
2.2. Аналіз витрат та прибутку підприємства.....	36
2.3. Аналіз платоспроможності і фондомісткості підприємства.....	39
2.4. Оцінка рентабельності роботи підприємства.....	44
Висновки до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ.....	53
3.1. Інноваційно-інвестиційна діяльність українських підприємств в умовах воєнного стану та перспективи її подальшого розвитку.....	53
3.2. Зміст та види диверсифікації. Особливості розвитку підприємств.....	55
3.3. Диверсифікація видів діяльності (відкриття станції технічного обслуговування автотранспорту).....	59
3.4. Диверсифікація видів діяльності (відкриття кафе при автосервісі, автомагазину, надання виїзних мобільних послуг).....	64
3.4.1 Відкриття комплексу кафе.....	64
3.4.2. Диверсифікація видів діяльності підприємства (відкриття	

автомагазину).....	67
3.5. Оцінка доцільності впровадження інвестиційних проектів.....	69
3.6. Складання прогнозного балансу та розрахунок прогнозних показників фінансового стану підприємства	79
Висновки до розділу 3.....	84
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	97

ВСТУП

В період воєнного стану Україні потрібно докладати максимум зусиль для відновлення роботи вітчизняного бізнесу в усіх можливих формах. Не варто розраховувати лише на західну підтримку. Зараз вкрай важливо підтримувати українські національні та локальні підприємства (з кінцевим бенефіціарним власником в Україні), зокрема місцевий бізнес та сервіси. Сотні новостворених чи релокованих підприємств потребують збуту власної продукції та послуг. Малі та середні підприємства завжди були, є та будуть основою економіки, тим паче у воєнний час.

На час війни та для післявоєнного стану розбудови країни держава частково лібералізувала та дерегулювала податкову та митну політику.

Суттєве зменшення адміністративного та податкового навантаження на бізнес дозволяє залишати більше коштів в обороті та мати ресурс на подолання викликів, які зараз виникають. А виклики – це можлива переорієнтація бізнесу, знаходження нових необхідних видів діяльності в сучасних умовах. Це і диверсифікація видів діяльності підприємства, і часткова мілітаризація діяльності підприємства- це все напрямки і можливості перезапустити бізнес українських підприємств.

Після визначення пріоритетів розвитку або перезапуску бізнесу необхідно визначити обсяг інвестицій, джерела фінансування для реалізації нових напрямків. Важливо визначити, в якому напрямку підприємства доцільно інвестувати, визначити очікуваний результат інвестиційної діяльності, що впливає на показники розвитку підприємства.

Ціль та задачі дипломної роботи. Метою дипломної роботи є формування, розробка та обґрунтування практичних рекомендацій щодо інвестиційного розвитку підприємства на базі впровадження ефективних інвестиційних проектів з врахуванням обмежень щодо фінансових ресурсів і т.і.

Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі вирішуються наступні задачі:

- встановлення сильних та слабких сторін діяльності підприємства на базі аналізу його фінансового стану;
- розробка заходів, за допомогою яких можна підвищити ефективність його роботи;
- визначення економічної ефективності запропонованих заходів щодо підвищення ефективності роботи підприємства і оцінка впливу їх впровадження на показники фінансового стану підприємства.

Для досягнення поставленої мети були вивчені наступні матеріали та документи: річні фінансові звіти, звіти по випуску продукції, по виконанню поставок продукції споживачам.

Об'єктом дослідження є процес здійснення інвестиційної діяльності підприємства.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні питання обґрунтування критеріїв оцінки ефективності інвестиційних проектів та ефективності інвестиційної діяльності підприємства в цілому.

Інформаційну базу дипломної роботи склали законодавчі, нормативні й інструктивні документи, які регламентують діяльність підприємства, планово-економічних служб підприємств України, баланси і звіти підприємства, дані державної статистики, інформаційні звіти інших міністерств та відомств, науково-дослідних інститутів, центрів і фондів, які оприлюднені і не становлять службової чи комерційної таємниці, а також інформаційні матеріали, опубліковані в періодичних виданнях.

Інформаційною основою дослідження також є наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань економічного аналізу загалом та аналізу інвестиційної діяльності.

Методи дослідження. Для вирішення задач, поставлених в даній дипломній роботі були використані статистичні методи, аналітичні методи, методи порівняльного аналізу.

Особистий внесок здобувача. Теоретичні положення, висновки та рекомендації, які виносяться на захист, одержано автором самостійно на підставі критичного аналізу літературних джерел, даних фінансової звітності підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих заходів у діяльності промислових підприємств при розв'язанні завдань з розвитку інвестиційної діяльності підприємств.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень доповідалися та обговорювалися на студентській науково-технічній Інтернет конференції “Тиждень студентської науки -2022” (Дніпро, 2022).

Обсяг і структура дипломної роботи. Дипломна робота складається зі пояснювальної записки, завдання, анотації, змісту, вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст дипломної роботи викладено на 101 сторінках машинописного тексту. Робота містить 33 таблиці, 6 рисунків, 66 літературних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Інвестиційна діяльність підприємства. Сутність, джерела фінансування та шляхи її активізації

Інвестиційна діяльність – є визначальним фактором економічного росту будь-якої країни. Необхідною умовою розвитку економіки будь-якої країни є висока інвестиційна активність. Вона досягається за рахунок збільшення обсягів реалізованих інвестиційних ресурсів та найбільш ефективного їх використання в пріоритетних сферах матеріального виробництва, а також об'єктах соціальної сфери. Тому питання активізації інвестиційної діяльності підприємств є особливо актуальним.

Від результативної інвестиційної діяльності підприємства залежить максимальне задоволення потреб споживачів, одержання на цій основі максимального прибутку, що вимагає теоретичного обґрунтування й застосування наукових методологічних та методичних підходів до її ефективної оцінки.

Дослідженню сутності, методів аналізу та шляхів підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства присвячено роботи О.М. Варченко [19], М. П. Войнаренко [20], О.Р. Дем'янчук [22], С.М. Деньга [24], П.О. Доуртмес [25], А.О. Задой [27], Н.О. Коломієць [34], О.Т. Левандівського [40], Т.В. Майорової [41], О.М. Матрос [43], Б.Ж. Нкайя [50], Т.С.Пічугіна [53], В.В. Рубан [54], В. Г.Федоренко [61].

Але в контексті змін інвестиційної політики України питання уточнення сутності поняття «інвестиційна діяльність підприємства», удосконалення методичного апарату щодо адекватного оцінювання ефективності інвестиційних рішень потребують подальших досліджень і удосконалень.

Аналіз сутності поняття «інвестиційна діяльність підприємства» наданий в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Аналіз сутності поняття «інвестиційна діяльність підприємства»

Автори	Сутність поняття
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [2]	- сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій.
М. Войнаренко, Л. Бушовська [20]	- сукупність дій і заходів з розміщення коштів (інвестицій) з метою отримання зростаючої величини прибутку і досягнення позитивного фінансового результату підприємства.
О. Дем'янчук, [22] В. Костецький	- фактор розвитку підприємства.
П. Доуртмес [25]	- процес вкладання ресурсів, що забезпечують безперервність життєдіяльності підприємства.
Т. Майорова [41]	- інвестиційний процес, який потребує проектної підтримки, здійснення проектного аналізу.
Б. Нкайя, М. Ларка [50]	- умова забезпечення зростання ефективності підприємницької діяльності і фінансової стійкості підприємства.
Т. Пічугіна, Л. Забродська [53]	- вид господарської діяльності, пов'язаний із витратами певних ресурсі.
В. Федоренко [62]	- комплекс заходів і дій фізичних та юридичних осіб, які вкладають власні кошти з метою отримання прибутку.

Тому під інвестиційною діяльністю підприємства пропонуємо розуміти комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовуються в подальшому на розвиток підприємства з метою отримання прибутку чи соціального ефекту.

В якості об'єктів інвестування в діяльність підприємства можуть виступати готівкові кошти, різні види цінних паперів, майнові та немайнові права,

рухоме та нерухоме майно, сукупність різних видів знань, що виявляються у формах технічної інформації, досвіду тощо.

Серед особливостей інвестиційної діяльності підприємства слід виділити наступні:

- інвестиції в розвиток підприємства є найважливішою формою забезпечення зростання ефективності його господарювання;
- форми і методи інвестиційної діяльності підприємства меншою мірою залежні від галузевих особливостей підприємства порівняно з виробничою діяльністю;
- динаміка обсягів інвестиційної діяльності характеризується певною нерівномірністю у визначені відрізки часу;
- інвестиційна діяльність формує окремий самостійний вид грошових надходжень підприємства;
- з моменту реалізації інвестицій до моменту отримання доданої вартості від їх вкладання існує значний розрив за часом;
- інвестиційній діяльності властиві значні ризики, які пояснюються фактором невизначеності впливу зовнішнього середовища [40].

Серед основних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства – наявний в розпорядженні прибуток, кошти амортизаційного фонду, позики та оренда майна, бюджетне фінансування, кошти дрібних інвесторів, отримані через акціонування, венчурне та змішане фінансування, краудфандинг тощо.

Темпи економічного розвитку значною мірою визначаються інтенсивністю інвестиційної діяльності в країні. Однак, на сьогоднішній день в Україні інвестиційна активність внутрішніх та зарубіжних інвесторів значною мірою стримується за рахунок несприятливого інвестиційного клімату, який є наслідком цілого ряду зовнішніх та внутрішніх факторів. Так, серед основних факторів, що стримують активність інвестиційних процесів, необхідно виділити наступні:

- зниження фінансових можливостей бюджетів всіх рівнів, а також господарюючих суб'єктів та населення;

- недосконалість і часті зміни законодавчої і нормативно-правової бази;

- слабка розвиненість фондового ринку і ринку капіталів;

- відсутність системи страхування ризику інвесторів;

- нестабільна політична ситуація в країні;

- а в останні місяці- воєнний стан в країні.

Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні показані в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні [56]

Роки	Витрати на інновації, млн грн. В тому числі:				
	Всього	Власні кошти підприємств	Кошти держбюджету	Кошти інвесторів-нерезидентів	Кошти інших джерел
2012	11480,6	7335,9	224,3	994,8	2925,6
2013	9562,6	6973,4	24,7	1253,2	1311,3
2014	7695,9	6540,3	344,1	138,7	672,8
2015	13813,7	13427,0	55,1	58,6	273,0
2016	23229,5	22036,0	179,0	23,4	991,1
2017	9117,5	7704,1	227,3	107,8	1078,3
2018	12180,1	10742,0	639,1	107,0	692,0
2019	14220,9	12474,9	556,5	42,5	1147,0
2020	14406,7	12297,7	279,5	125,3	1704,2

В українській економіці, як і в інших країнах світу, основна частина корпоративних інвестицій фінансується за рахунок власних коштів підприємств

та організацій (прибуток та амортизаційні відрахування) – до 90%. Кошти державного бюджету не перевищували 5%. Істотне покращення організації інвестиційної діяльності в Україні неможливе без вирішення питань фінансового забезпечення її розвитку. Завдання активізації інвестиційного процесу промислових підприємств останнім часом стає переважно проблемою пошуку джерел фінансування інвестиційних проектів, проблемою акумуляції накопичень, їх збереження і цільового використання. Вирішення проблеми недостатності фінансових ресурсів у середині країни можливе за рахунок зовнішніх надходжень. У зв'язку з цим роль іноземних інвестицій в розвитку економіки перехідного періоду останнім часом істотно зростає. У більшості розвинутих країн, таких як США, Німеччина, Великобританія, іноземні інвестиції стали стимулом для розвитку і росту внутрішніх інвестицій. В Україні ці кошти складалт за останні 10 років не більше 15.9% у 2013 році. Але у 2020 році вони склали лише 0.9%.

Послаблення фінансового сектора економіки світовою економічною кризою в результаті COVID -19 також сприяло зниженню темпів приросту обсягу іноземних інвестицій в Україну.

В Україні частка валового внутрішнього продукту, яка направляєється на інвестиційну діяльність, знаходиться на рівні європейських країн(табл.1.3).

Таблиця 1.3

ВВП України та обсяг капітальних інвестицій, млн грн [56]

Роки	Валовий внутрішній продукт України, млн.грн	Обсяг капітальних інвестицій, млн грн	В т. ч., інвестиції в матеріальні активи, млн. грн
2012	1408889	273256,0	264853,7
2013	1454931	249873,4	239393,6
2014	1566728	219419,9	212035,1
2015	1979458	273116,4	254730,9
2016	2383182	359216,1	347390,5
2017	2982920	448461,5	432039,5
2018	3558706	578726,4	542335,1
2019	3974564	623978,9	600568,1
2020	4194102	508217,0	483324,0
2021	5459574		

Проте більшість цих країн досягли високого рівня розвитку, тому для них не притаманна висока частка інвестицій у ВВП.

І навпаки, в тих країнах, економіка яких переживає період випереджаючого зростання, частка інвестицій у ВВП є високою (йдеться про країни з середнім рівнем розвитку – Китай, Угорщину, Туреччину та ін.).

Таким чином, хоча власні ресурси підприємств – це основне джерело фінансування інвестицій, в тих соціально-економічних умовах, які склалися в Україні на сьогодні, фінансування інвестицій із власних джерел підприємств ускладнене внаслідок їх обмеженості. Низький рівень менеджменту і фінансові чинники не дають можливості українським підприємствам формувати власний інвестиційний потенціал. Адже саме інвестиційний потенціал визначає можливості підприємства інвестувати грошові кошти в різні види господарської діяльності, фінансові інструменти, у власні фактори виробництва з метою забезпечення умов для розширеного відтворення і отримання очікуваного прибутку. Для поліпшення зростання власних коштів доцільно проводити політику реструктуризації і фінансового оздоровлення шляхом цільового фінансування, що дозволить не тільки покращити економічний стан вітчизняних підприємств, підвищити і більш раціонально використати їх інвестиційний потенціал, але і стане поворотним моментом в несприятливому на даному етапі розвитку економічних процесів в Україні. Використання зовнішніх джерел інвестування (кредитів, отримання коштів за рахунок емісії цінних паперів, вкладень зарубіжних інвесторів, використання лізингу) в сучасних умовах ускладнено цілою низкою об'єктивних і суб'єктивних факторів, вказаних вище. Для поліпшення цього стану потрібні такі фінансові стимули як надання кредитів з низькими відсотковими ставками, надання субсидії та ін.

Також необхідно створювати на території України спільні страхові компанії (з участю іноземної сторони); створювати сприятливі податкові умови для розвитку малого і середнього бізнесу з метою подальшої їх участі в процесі

інвестування; залучати до активної інвестиційної діяльності підприємства всіх форм власності та господарювання.

1.2. Інвестиційне законодавство: стан, проблеми, перспективи

На сьогодні правова система України включає велику кількість законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в інвестиційній сфері. При цьому основою нормативно-правового регулювання в зазначеній сфері є закони.

Процес формування сучасної нормативно-правової бази, яка покликана регулювати інвестиційні процеси в Україні, розпочався з моменту прийняття Акту проголошення незалежності України.

Одним з перших кроків щодо врегулювання відносин у інвестиційній сфері в Україні стало прийняття Верховною Радою України законів України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 10 вересня 1991 року № 1540а-ХІІ[3] та «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-ХІІ [2].

Основне спрямування Закону України «Про інвестиційну діяльність» полягає у забезпеченні рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування економіки України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції. Вказаним нормативно-правовим актом встановлено загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України, визначено загальні положення та порядок здійснення інвестиційної діяльності, державного регулювання інвестиційної діяльності, гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності, захист інвестицій тощо.[2]

Що стосується Закону України «Про захист іноземних інвестицій на Україні», то вказаний законодавчий акт спрямований на захист інвестицій, прибутків, законних прав та інтересів іноземних інвесторів на території України.

Законом визначено правовий режим діяльності іноземних інвесторів та гарантії держави щодо здійснення інвестиційної діяльності на території України.[3]

Особливості режиму іноземного інвестування на території України встановив Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР. [4] Положення цього Закону врегульовують відносини, зокрема, щодо державних гарантій захисту іноземних інвестицій, державної реєстрації та контролю за здійсненням інвестицій, діяльності підприємств з іноземними інвестиціями, розгляду спорів тощо.

До окремої групи можна віднести законодавчі акти, які встановлюють спеціальний правовий режим господарської діяльності у спеціальних (вільних) економічних зонах, регулюють спеціальні правові режими інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку та в межах технологічних парків України.

Так, у 1992 році було прийнято Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 року № 2673-ХІІ, який визначив порядок створення і ліквідації, механізм функціонування спеціальних (вільних) економічних зон на території України, загальні правові і економічні основи їх статусу, а також загальні правила регулювання відносин суб'єктів економічної діяльності цих зон з місцевими радами народних депутатів, органами виконавчої влади та іншими органами.[5]

Особливістю вітчизняного інвестиційного законодавства є те, що окремі аспекти в інвестиційній сфері, окрім вищевказаних нормативно-правових актів, регулюються також нормами господарського, податкового, валютного, банківського, фінансового, митного, цивільного й земельного законодавства, правовими актами про приватизацію, підприємництво, інноваційну діяльність, цінні папери та фондовий ринок, концесії тощо.

До такого законодавства слід віднести положення Податкового [11], Господарського[1], кодексів та законів України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV ;[6] «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23

лютого 2006 року №3480-IV ;[7] «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року № 1576-XII; [8] «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року № 514-VI [9] тощо.

Державне регулювання в інвестиційній сфері також здійснюється за допомогою значної кількості указів Президента України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України тощо.

Значну частину вітчизняного законодавства становлять міжнародно-правові акти, учасником яких є Україна: багатосторонні міжнародні угоди, конвенції, які спрямовані як на захист іноземних інвестицій, так і на врегулювання інших питань.

Крім того, в інвестиційній сфері діє велика кількість міжурядових угод про сприяння та взаємний захист інвестицій, які укладаються урядом України із урядами відповідних країн, та якими регулюються основні питання взаємин сторін такого договору в галузі інвестиційної діяльності.

Аналіз стану правового регулювання в інвестиційній сфері України свідчить про те, що інвестиційне законодавство потребує подальшого вдосконалення.

Національне законодавство у сфері регулювання інвестиційної діяльності нестабільне, нормативно-правова база зазнає постійних змін, оскільки в процесі її формування одні нормативно-правові акти приймаються, інші відміняються, або їх положення знаходять своє відображення в інших нормативно-правових актах.

22 грудня 2011 року прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про інвестиційну діяльність» № 4218-V,[10] яким передбачається приведення термінології у відповідність із чинним законодавством, визначення терміну «інвестиційний проект» та змісту складових частин інвестиційного проекту, напрямів, шляхів та заходів державної підтримки і стимулювання інвестиційної діяльності, а також запровадження державної реєстрації інвестиційних проектів/проектних (інвестиційних) пропозицій, які

потребують державної підтримки та проведення оцінки їх економічної ефективності.

На сьогодні в Україні все ще відбувається процес формування нормативно-правової бази в інвестиційній сфері. На розгляді у Верховній Раді України знаходиться низка законопроектів, що спрямовані на удосконалення регулювання відносин в інвестиційній сфері, ведеться активна робота щодо врегулювання відносин в інвестиційній сфері, а національне інвестиційне законодавство наближається до стабілізації.

18 липня 2012 року Кабінет Міністрів України видав Постанову „Про затвердження порядку та критеріїв оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів”. [12]

Оцінка економічної ефективності інвестиційної пропозиції, інвестиційного проекту здійснюється за такими критеріями:

- чиста приведена вартість;
- внутрішня норма дохідності;
- дисконтований період окупності;
- індекс прибутковості.

1.3. Методичні засади оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства

В умовах обмежених інвестиційних ресурсів та мінливості ринкового середовища значно зросла роль оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, розширилося коло його завдань щодо обґрунтування вибору інвестиційних проектів.

Методологічна оцінка інвестиційної діяльності підприємства має визначати його інвестиційну привабливість, провести аналіз інвестиційних проектів, здійснити ретроспективну оцінку інвестицій..

Методологічні засади складаються з визначених принципів відбору інвестиційно значущих інструментів, а також розгляд найбільш вигідних

об'єктів, які більш менш є привабливими для інвестування. Методики оцінки інвестиційної діяльності та її складових елементів представлені в літературних джерелах різноманітно. Разом з тим в методиках є цілий ряд методологічних упущень, які стали слідством недостатньо достеменних отриманих результатів.

Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова для оцінювання ефективності інвестицій використовує показники, які б задовольняли відповідним вимогам: чиста теперішня вартість проекту повинна бути доданою та більшою, індекс прибутковості повинен бути більшим за одиницю, строк окупності повинен бути коротким до 5 років, а внутрішня норма прибутковості має бути більшою за середньозважену ціну інвестиційних ресурсів [32, с. 331].

Правик Ю.М. [54, с. 205-206] розподіляє на три види оцінки ефективності інвестицій: фінансову, бюджетну, економічну та на три методи – спрощений, що має істотне відхилення від реальної ефективності, методи дисконтування, які є однією з причин непередбачених збитків компаній або призведених до банкрутства підприємства, методи прямих розрахунків реальної ефективності інвестицій.

Сьогодні всі методи ефективності інвестиційної діяльності базується на простій традиційній схемі: початкові інвестиції при реалізації будьякого проекту генерують в обсяг грошових потоків CF_1 CF_2 CF_t , Капітальні вкладення, корисні економічні результати (дохід) можуть виступати у ролі грошового потоку.

Інвестиційна діяльність визнається ефективною, якщо цей потік достатній для повернення початкової суми інвестицій та забезпечення необхідної норми дохідності на вкладений капітал [51].

Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів більшість авторів [13,14, 26, 30, 41, 49, 51] описують по-різному, але на практиці сьогодні застосовуються дві групи методів оцінки, за допомогою яких і визначають перераховані показники представлені на рис. 1.

Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів

Ці розглянуті методи спираються на проектні, планові та фактичні дані про витрати та результати, обумовлені реалізацією інвестиційних проектів в подальшій ефективній інвестиційній діяльності підприємства.

Динамічні (що враховують фактор часу) або методи дисконтування, засновані на дисконтуванні грошових потоків. При використанні цих методів важливою складовою є пошук ставок дисконтування, які дозволяють привести доходи та витрати до значення, наближеним до реальних.

Дисконтування являє собою процес перерахунку майбутньої вартості грошового потоку в поточну. При виборі ставки дисконтування треба враховувати інфляційні процеси, вартість всіх джерел для інвестицій та можливі показники ризиків.

Основним економічним нормативом, який має бути самостійно встановлений інвестиційним аналітиком для визначення поточної вартості майбутніх результатів від інвестицій, є норма дисконту (Rate of Discount), що виражається в частках одиниці або у відсотках на рік (або інший період залежно від тривалості кроків розрахункового періоду).

З економічної точки зору, норма (ставка) дисконту - це норма доходу на інвестований капітал, яку інвестор зазвичай отримує від інвестицій аналогічного змісту і рівня ризику. Тобто цей показник відображає мінімально допустиму віддачу на вкладений капітал, при якій інвестор віддасть перевагу участі в проекті альтернативному вкладенню інвестицій із зіставним ризиком. Відповідно, вона не має бути нижче середньої очікуваної інвестором норми прибутку (Opportunity Rate of Return, ORR), яка може бути отримана від інвестування з еквівалентним ризиком.

Обґрунтування вибору норми дисконту є важливою складовою аналітичної роботи, оскільки її:

- заниження призводить до прийняття рішення про виконання проектів з менш вигідними показниками в умовах, коли на фінансовому ринку є кращі інвестиційні пропозиції;
- завищення призводить до відмови інвестора від реалізації вигідного проекту через хибне очікування наявності на ринку більш ефективної альтернативи інвестування коштів.

Для оцінки комерційної ефективності проекту в цілому рекомендується застосовувати комерційну норму дисконту, встановлену на рівні вартості капіталу. Вартість капіталу (Cost of Capital, CC) - це загальна сума коштів, яку потрібно сплатити за використання певного обсягу фінансових ресурсів у відсотках до цього обсягу.

Комерційна норма дисконту проекту, що здійснюється за рахунок виключно власного капіталу, а також норма дисконту учасників проекту - підприємств визначаються на основі таких методик[66]:

- модель оцінки капітальних активів (CAPM);
- модель Гордона (Gordon's Model);
- модель Фама-Френч (Fama-French model);
- модель кумулятивної побудови та ін.

Модель оцінки капітальних активів була розроблена В. Шарпом (William F. Sharpe, 1964) и Дж. Линтнером (John Lintner) на основі результатів попередніх

досліджень Г. Марковіца (Harry Markowitz) та Дж. Тобіна (James Tobin)[46]. Вона використовується, як правило, для оцінки вартості капіталу відкритих акціонерних товариств, а також з метою оптимізації портфеля фінансових інвестицій. Модель CAPM базується на аналізі статистичної інформації фондового ринку про доходність акцій.[66]

Базовими складовими норми дисконту згідно з моделлю CAPM є безризикова ставка доходності, коефіцієнт бета, премія за ринковий ризик і додаткові премії за ризик.

Безризикова ставка доходності (Risk Free Rate of Return, r_f), як правило, встановлюється на рівні ставки прибутковості альтернативних інвестицій з найменшим рівнем ризику та високою ліквідністю. Безризиковість таких інвестицій передбачає, що інвестор в будь-якому випадку отримає очікуваний ним обсяг інвестиційного доходу.

У світовій практиці у якості безризикової норми дисконту найчастіше використовується ставка доходності за довгостроковими державними зобов'язаннями, як правило, за 10-річними державними облігаціями. Однак, в Україні з цією метою краще орієнтуватися на ставки за кредитними та депозитними операціями НБУ або комерційних банків першої категорії надійності, а також ставку доходності за найбільш короткостроковими державними облігаціями.

Інвестиційний проект полягає в обґрунтуванні економічної доцільності, обсягу, термінів здійснення інвестицій і містить проектно-кошторисну документацію, розроблену відповідно до законодавства України і затверджених стандартів, а також бізнес-план.

Ефективність інвестиційного проекту відображає відповідність проекту цілям та інтересам його учасників. Основні показники оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства наведені в табл.1.4.

Основні показники оцінки ефективності інвестиційної діяльності
підприємства

Назва показника	Формула розрахунку	Результат розрахунку
1. Чистий дисконтований дохід (NVP)	$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{NCF_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{Inv_t}{(1+i)^t}$	Використовується для визначення абсолютної величини ефекту від реалізації проекту
2. Внутрішня норма дохідності (IRR)	$IRR = i_+ + \frac{NPV_+}{NPV_+ - NPV_-} (i_- - i_+)$	Розраховуються верхня межа припустимого рівня дисконтованої ставки, перевищення якої робить проект збитковим
3. Індекс прибутковості (PI)	$PI = \frac{\sum_{t=0}^n \frac{S_t}{(1+k)^t}}{\sum_{t=0}^n \frac{A_t}{(1+k)^t}}$	Показує відношення доходу до первісних інвестицій
4. Модифікована внутрішня норма дохідності (MIRR)	$MIRR = \sqrt[n]{\frac{\sum_{t=0}^n S_t (1+k)^{n-t}}{\sum_{t=0}^n \frac{A_t}{(1+k)^t}}} - 1$	Дозволяє співставити поточну оцінку інвестиційних витрат та майбутню вартість грошового потоку за проектом, озраховується при визначенні відсоткової ставки
5. Дисконтований період окупності (DPP)	$DPP = j + \frac{\sum_{t=0}^{t=n} \frac{I_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=0}^j \frac{NCF_t}{(1+i)^t}}{\frac{NCF_{j+1}}{(1+i)^j}}$	Визначає проміжок часу необхідний для відшкодування початкових інвестиції з урахуванням часу
7. Коефіцієнт ефективності інвестицій (ARR)	$ARR = \frac{\sum_{t=1}^{t=n} EBIT_t \times (1-T)}{\text{Іперв}}$	Дозволяє визначити співвідношення між середньорічними надходженнями та початковими інвестиціями
8. Коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI)	$ROI = \frac{\text{ЧП}}{\text{Іперв}}$	Дає змогу визначити, яку суму інвестиції треба витратити для отримання однієї грошової одиниці чистого прибутку

При цьому кожний метод ґрунтується на одному й тому ж принципі – завдяки інвестиційним вкладенням підприємство повинно спрацювати ефективно, тобто отримати максимальний дохід та збільшити власний капітал.

Отже, методи оцінки ефективності, які не включають дисконтування, називають статистичними методами оцінки ефективності інвестицій. Ці методи спираються на проектні, планові і фактичні дані про витрати і результати, обумовлені реалізацією інвестиційних проектів. При використанні цих методів в окремих випадках вдаються до такого статистичного методу, як розрахунок середньорічних даних про витрати і результати (доходи) за весь термін використання інвестиційного проекту. Даний прийом використовується в тих ситуаціях, коли витрати й результати нерівномірно розподіляються по роках застосування інвестиційного проекту.

В результаті такого методичного прийому не в повній мірі враховується тимчасовий аспект вартості грошей, фактори, пов'язані з інфляцією та ризиком. Одночасно з цим ускладнюється процес проведення порівняльного аналізу проектних і фактичних даних по роках використання інвестиційного проекту. Тому статистичні методи оцінки (методи, що не включають дисконтування) найбільш раціонально застосовувати в тих випадках, коли витрати й результати рівномірно розподілені по роках реалізації інвестиційних проектів і термін їх окупності охоплює невеликий проміжок часу - до п'яти років. Однак, завдяки своїй простоті, загальнодоступності для розуміння більшістю фахівців фірм, високої швидкості розрахунку ефективності інвестиційних проектів та доступності до отримання необхідних даних, ці методи набули найширшого розповсюдження на практиці.

Основні їх недоліки - охоплення короткого періоду часу, ігнорування тимчасового аспекту вартості грошей і нерівномірного розподілу грошових потоків протягом всього терміну функціонування інвестиційних проектів.

Всю сукупність статистичних методів оцінки ефективності інвестицій можна умовно розділити на дві групи:

1. методи абсолютної ефективності інвестицій;

2. методи порівняльної ефективності варіантів капітальних вкладень.

До першої групи відносяться метод, заснований на розрахунку термінів окупності інвестицій, і метод, заснований на визначенні норми прибутку на капітал.

До другої групи - методам порівняльної оцінки ефективності інвестицій - відносяться:

1. метод накопиченого сальдо грошового потоку (накопиченого ефекту) за розрахунковий період;
2. метод порівняльної ефективності - метод наведених витрат;
3. метод порівняння прибутку.

Теорія абсолютної ефективності капітальних вкладень виходить з передумови, що реалізації або впровадження підлягає такий інвестиційний проект, який забезпечує виконання встановлених інвестором нормативів ефективності використання капітальних вкладень.

До таких нормативів відноситься нормативний строк корисного використання інвестиційного проекту, або отримання заданої норми прибутку на капітал. Проект підлягає впровадженню, якщо очікуване значення вищеназваних показників буде рівним або більшим їх нормативних значень.

Теорія порівняльної ефективності капітальних вкладень виходить з передумови, що впровадження (реалізації) підлягає такий інвестиційний проект з декількох (не менше двох), який забезпечує або мінімальну суму приведених витрат, або максимум прибутку, або максимум накопиченого ефекту за розрахунковий період його використання.

Дисконтування - метод оцінки інвестиційних проектів шляхом висловлення майбутніх грошових потоків, пов'язаних з реалізацією проектів, через їх вартість в поточний момент часу. Методи оцінки ефективності інвестицій, засновані на дисконтуванні, застосовуються у випадках великомасштабних інвестиційних проектів, реалізація яких вимагає значного часу.

Методи оцінки ефективності інвестицій, засновані на дисконтуванні:

- метод чистої наведеної вартості (метод чистої дисконтованої вартості, метод чистої поточної вартості);
- метод внутрішньої норми прибутку;
- дисконтований термін окупності інвестицій;
- індекс прибутковості;
- метод ануїтету.

Метод оцінки ефективності інвестиційного проекту на основі чистої наведеної вартості дозволяє прийняти управлінське рішення про доцільність реалізації проекту виходячи з порівняння суми майбутніх дисконтованих доходів з витратами, необхідними для реалізації проекту (капітальними вкладеннями).

Індекс прибутковості - це відношення наведених грошових доходів до приведених на початок реалізації проекту інвестиційних витрат. Якщо індекс дохідності більше 1, то проект приймається. При індексі прибутковості менше 1 проект відхиляється.

Внутрішня норма прибутку становить собою ту розрахункову ставку відсотка (ставку дисконтування), при якій сума дисконтованих доходів за весь період реалізації інвестиційного проекту стає рівною сумі початкових витрат (інвестицій). Цю норму можна трактувати як максимальну ставку відсоток, під який фірма може взяти кредит для фінансування проекту за допомогою позикового капіталу.

Розрахунок ануїтету найчастіше зводиться до обчислення загальної суми витрат на придбання за сучасної загальної вартості платежу, які потім рівномірно розподіляються на всю тривалість інвестиційного проекту.

Інвестиційна діяльність — це складова економічного управління діяльністю підприємства, що потребує визначення організаційно-економічних методів і форм управління всіма стадіями інвестиційних процесів на рівні підприємства — регіону — галузі — національного господарства в цілому.

Інвестиційна діяльність є способом створення додаткових грошових потоків шляхом впровадження ефективних інвестиційних проектів для

подальшого розвитку і фінансового забезпечення підприємства. Але впровадження інвестиційних проектів також потребує додаткового фінансування, вартість якого необхідно враховувати при визначенні ефективності того чи іншого варіанту подальшого розвитку підприємства.

Тому якісне управління інвестиційною діяльністю відобразиться на інвестиційній привабливості підприємства, зростанні фінансового забезпечення підприємства, а згодом і на функціонуванні фінансового – економічного механізму підприємства в цілому.

До функцій управління інноваційно-інвестиційним розвитком промислового підприємства відносять:

- управління процесом формування варіантів інноваційного розвитку промислового підприємства (від впровадження одного локального або комплексних інноваційних проектів до повної інноваційної перебудови підприємства);
- управління ресурсами, які необхідні для інноваційного розвитку промислового підприємства;
- розподіл ресурсів по варіантам інноваційного розвитку промислового підприємства.

Головною метою управління інноваційним розвитком промислового підприємства є створення такого варіанту впровадження інноваційних заходів, який дозволяв при існуючих ресурсах досягати найвищого ефекту. Інноваційні заходи повинні не тільки підвищувати ефективність роботи підприємства, а й забезпечувати перехід на якісно новий рівень роботи підприємства.

Аналіз практики організації процесу інноваційного розвитку промислових підприємств, які в більшості характеризуються збільшенням частини застарілих технологій і обладнання, зниженням рівня модернізації і оновлення основних фондів, показав, що впровадження окремих (локальних) інноваційних заходів не дозволяє забезпечити високі темпи розвитку підприємства та галузі в цілому, досягти значного підвищення ефективності капітальних вкладень. Темпи зміни фондоозброєності випереджають темпи зростання продуктивності праці. Тому

існуючі методи формування варіантів інноваційного розвитку промислових підприємств і вибору оптимальних потребують удосконалення.

Управління інноваційним розвитком промислового підприємства необхідно здійснювати на базі багатоваріантності рішень, що можна досягти за рахунок використання методів оптимізації варіантів інноваційного розвитку промислових підприємств.

На регіональному рівні одним із шляхів управління інвестиційною діяльністю є пошук джерел фінансування з метою оптимізації величини первісних інвестицій, тому що даний об'єкт інвестування може бути не загальнодержавного значення і не буде можливості розраховувати на пряме дотування та субсидіювання зі сторони держави. При цьому треба здійснювати не пошук об'єкта інвестування під існуючі інвестиції, а пошук інвестицій під вибрані на основі критеріїв оцінки інвестиційних рішень інвестиції.

Невизначеність майбутніх умов, ризик невідповідності очікуваних доходів фактично отриманим, призводить до необхідності пошуку компромісу між ризиком і доходністю. Інноваційні рішення завжди розраховані на майбутнє і спрямовані в майбутнє, обґрунтований компроміс щодо ризику та доходності повинен мінімізувати втрачені інноваційні можливості.

У сучасних умовах управління інноваційною діяльністю підприємства потребує використання не тільки кількісних методів, а й творчого інтуїтивного підходу для обґрунтування впровадження саме цього інноваційного рішення в саме цьому місці технологічного ланцюга саме цього промислового підприємства для отримання найбільш вагомого економічного ефекту як для промислового підприємства, так і для галузі і країни в цілому.

Висновки до розділу 1

Інвестиційна діяльність – є визначальним фактором економічного росту будь-якої країни.

Від результативної інвестиційної діяльності підприємства залежить максимальне задоволення потреб споживачів, одержання на цій основі максимального прибутку, що вимагає теоретичного обґрунтування й застосування наукових методологічних та методичних підходів до її ефективної оцінки.

Серед основних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства – наявний в розпорядженні прибуток, кошти амортизаційного фонду, позики та оренда майна, бюджетне фінансування, кошти дрібних інвесторів, отримані через акціонування, венчурне та змішане фінансування, краудфандинг тощо.

В умовах обмежених інвестиційних ресурсів та мінливості ринкового середовища значно зросла роль оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, розширилося коло його завдань щодо обґрунтування вибору інвестиційних проектів.

Методологічна оцінка інвестиційної діяльності підприємства має визначати його інвестиційну привабливість, провести аналіз інвестиційних проектів, здійснити ретроспективну оцінку інвестицій..

Методологічні засади складаються з визначених принципів відбору інвестиційно значущих інструментів, а також розгляд найбільш вигідних об'єктів, які більш менш є привабливими для інвестування.

Методи оцінки ефективності, які не включають дисконтування, називають статистичними методами оцінки ефективності інвестицій. Ці методи спираються на проектні, планові і фактичні дані про витрати і результати, обумовлені реалізацією інвестиційних проектів.

В результаті такого методичного прийому не в повній мірі враховується тимчасовий аспект вартості грошей, фактори, пов'язані з інфляцією та ризиком.

Тому статистичні методи оцінки (методи, що не включають дисконтування) найбільш раціонально застосовувати в тих випадках, коли витрати й результати рівномірно розподілені по роках реалізації інвестиційних проектів і термін їх окупності охоплює невеликий проміжок часу - до п'яти років.

Основні їх недоліки - охоплення короткого періоду часу, ігнорування тимчасового аспекту вартості грошей і нерівномірного розподілу грошових потоків протягом всього терміну функціонування інвестиційних проектів.

Дисконтування - метод оцінки інвестиційних проектів шляхом висловлення майбутніх грошових потоків, пов'язаних з реалізацією проектів, через їх вартість в поточний момент часу. Методи оцінки ефективності інвестицій, засновані на дисконтуванні, застосовуються у випадках великомасштабних інвестиційних проектів, реалізація яких вимагає значного часу.

Методи оцінки ефективності інвестицій, засновані на дисконтуванні:

- метод чистої наведеної вартості (метод чистої дисконтованої вартості, метод чистої поточної вартості);
- метод внутрішньої норми прибутку;
- дисконтований термін окупності інвестицій;
- індекс прибутковості;
- метод ануїтету.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Загальна характеристика підприємства ТОВ „Дніпро-експрес” як суб’єкта ринкових відносин

Підприємство – це самостійний господарський суб’єкт, який має права юридичної особи та здійснює виробничу, комерційну, дослідницьку та інші види діяльності з метою отримання максимального прибутку.

Підприємство не тільки виробляє продукцію, яка має попит на ринку, а й створює робочі місця, забезпечує зайнятість населення, нараховує заробітну платню, сплачує податки, бере участь в утриманні державних органів і соціальних програм (культура, освіта, охорона здоров’я тощо).

Кожне підприємство самостійно приймає рішення – скільки товару і як його виробляти (пропонувати послуги), де і як його реалізовувати, і яким чином розподіляти отриманий дохід. [8]

Основні риси підприємства:

- організаційна єдність: підприємство – це організований колектив зі своєю внутрішньою виробничо-організаційною структурою та порядком управління. Базується на ієрархічному принципі організації економічної діяльності;

- визначений комплекс засобів підприємства: підприємство об’єднує матеріальні та фінансові ресурси для виробництва економічних благ з метою збільшення прибутку;

- відокремлене майно: підприємство має власне майно, яке використовується з визначеною метою;

- майнова відповідальність: підприємство несе повну відповідальність усім своїм майном по різних зобов’язанням;

- виступає в господарському обороті на правах юридичної особи та діє у відповідності до Закону України ”Про підприємство”[2], має самостійний

баланс, розрахунковий та інші рахунки у банках, круглу печатку, товарний знак, дозвіл на випуск та реалізацію продукції визначеної якості;

- оперативно-господарська та економічна самостійність: підприємство само здійснює різноманітні угоди та операції, само отримує прибуток або несе збитки, за рахунок прибутку забезпечує стабільне фінансове положення та подальший розвиток виробництва та іншої інфраструктури.

Сучасне підприємство – це складна організаційна структура. В умовах переходу до ринкової економіки підприємство є водночас виробником та підприємцем, створює умови для виникнення цієї діяльності, котра виражена в пошуку варіантів покращення свого положення в порівнянні з існуючим, надає зусилля для стабілізації та розвитку виробничо-господарської діяльності.

Результати підприємства в значній мірі визначаються вмінням адекватно сприймати зовнішнє середовище. Тому підприємству необхідна система управління, яка забезпечить пізнання цього середовища, вміння реагувати на її зміни та справить вплив на внутрішню структуру підприємства.

Підприємство, як відкрита система, залежить від зовнішнього середовища по відношенню до поставок виробничих ресурсів, а також до споживачів продукції (рис.2.1). Тому підприємство змушено реагувати та пристосовуватись до цього середовища, щоб функціонувати, зберегти ефективність та конкурентоздатність.

Зовнішнє середовище підприємства – це число факторів, на які виробнича система зобов'язана реагувати з метою свого виживання та розвитку.

Фактори зовнішнього середовища підрозділяються на фактори прямого та побічного впливання [3].

Фактори прямого впливання впливають на прийняття підприємством рішень у сфері господарської діяльності. Середовище зовнішніх факторів прямого впливання виступає як спектр деяких обмежень. До цих факторів відносять державу (державні органи), конкурентів, поставників та споживачів.

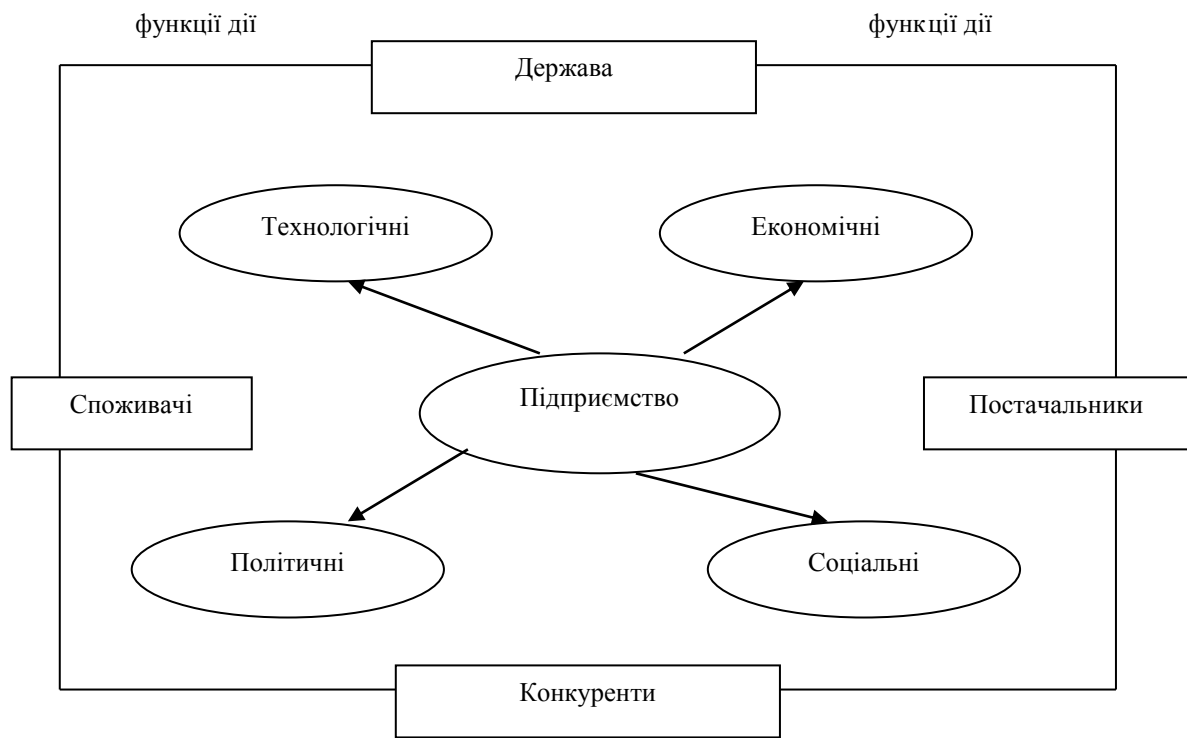

Рис.2.1. Зовнішнє середовище підприємства

Фактори побічного середовища впливають так само істотно, як і фактори прямого впливу. Середовище побічного впливання більш складне ніж середовище прямого впливу. Прогнозувати вплив побічних факторів для підприємства важка та трудомістка праця.

Стан економіки характеризується традиційними категоріями: темпи економічного росту, платіжний баланс, рівень зайнятості. Гарантом вдалого функціонування підприємства може бути його вміння аналізувати та прогнозувати тенденції змін економічного середовища та пристосовуватись до цих змін.

Стан економіки впливає на можливість підприємства залучення додаткового капіталу, оскільки уряд регулює податки, грошову масу, ставку відсотка по кредиту, з метою згладити наслідки погіршення економічної обстановки.

В сучасних умовах становлення ринкової економіки любе підприємство, а ще більше підприємство яке займається виробничою діяльністю, мусить функціонувати відповідно до багатofакторних зовнішнього та внутрішнього

середовищ. Дії підприємства, відповідно до факторів зовнішнього середовища, реалізуються за допомогою системи органів управління.

Органи управління підприємством – це система державних, галузевих, заводських (внутрізаводських) служб, яка здійснює функції управління.

Форма та структура управління підприємством, внутрізаводськими виробничими і невиробничими підрозділами визначається видами його власності, рівнем концентрації, спеціалізації, організації виробничо-господарської, комерційно-фінансової та збутової діяльності.

В сучасних умовах господарювання, в умовах конкуренції та нестабільної економіки підприємство мусить робити відповідно до принципів самофінансування, самоокупності, самоуправління. В той же час, як було зазначено вище, підприємство, як суб'єкт економічної системи, є її елементом. Це визначає кількість його зв'язків з іншими підприємствами, у тому числі фінансово-економічні, правові та господарські зв'язки.

В цих умовах велике значення має фінансовий стан підприємства, рівень використання ресурсів та його інвестиційна привабливість. У повній мірі це відноситься до підприємств будь-якої галузі, незалежно від виду діяльності, форми власності та розміру.

Одним з основоположних документів підприємства є статут. Статут – юридичний документ, який визначає права та правила існування підприємства, регулює його діяльність.

Підприємство ТОВ „Дніпро-експрес” створено у 2001 році і знаходиться в м. Дніпро, вул.Фрунзе,6.

Одним з основоположних документів підприємства є статут. Статут – юридичний документ, який визначає права та правила існування підприємства, регулює його діяльність.

Відповідно до статуту предметом діяльності даного підприємства є:

- обслуговування органів місцевого самоврядування;
- перевезення пасажирів легковими, службовими автомобілями, автобусами, мікроавтобусами, надання послуг вантажними та спеціальними автомобілями;

- надання послуг у технічному обслуговуванні транспортних засобів, пов'язаних з реставрацією, ремонтом, обслуговуванні автомобілів, інших машин і механізмів, їх вузлів, агрегатів та комплектуючих;
- надання послуг, пов'язаних з передачею транспортних засобів та приміщень в оренду.

Товариство у своїй діяльності керується чинним в Україні законодавством, статутом, установчим договором, а також внутрішніми актами Товариства: правилами, порядками, стандартами, положеннями, інструкціями та іншими локальними актами.

2.2. Аналіз витрат та прибутку підприємства

Значення фінансової звітності полягає в тому, що вона є інформаційною базою фінансового аналізу. Фінансовий аналіз, у свою чергу, проводиться з метою отримання відповіді на запитання, наскільки добре працює дане підприємство. В ринкових умовах фінансовий аналіз є одним з головних інструментів фінансового управління підприємств. В його основі лежить аналіз і оцінка ефективності управління ресурсами підприємства. В традиційному розумінні сутність фінансового аналізу полягає в оцінці і прогнозуванні фінансового стану підприємства на основі даних фінансової звітності і обліку. Система критеріїв для аналізу відбирається з урахуванням особливостей умов, в яких функціонує підприємство. Зазвичай відбір критеріїв диктується проблемами, що виникли на даному етапі діяльності. Як правило, це три проблеми.

1. Дефіцит грошових коштів, низька платоспроможність. Про це свідчить зростання кредиторської заборгованості перед бюджетом, персоналом, постачальниками. Проблему з погашенням зобов'язань підтверджує зниження показника ліквідності.

2. Недостатнє дотримання інтересів власника. Про це свідчить зниження прибутковості інвестицій в підприємство. Ці проблеми підтверджує зниження показника рентабельності, у тому числі і рентабельності власного капіталу.

3. Зростання фінансової залежності. Про це свідчить зростання кредиторської заборгованості на фоні зниження темпів зростання власного капіталу. Ці проблеми підтверджуються зниженням показника автономії (фінансової незалежності) і показника фінансової стійкості [57].

На підставі статистичної звітності за останні чотири роки підприємство показало наступні економічні показники діяльності (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Економічні показники діяльності ТОВ "Дніпро-експрес" (тис. грн.)

Показники	2019	2020	2021
Дохід (виручка від реалізації продукції)	3 263.2	4 469.6	5 358.9
ПДВ	543.9	744.9	893.1
Чистий дохід (виручка від реалізації продукції)	2 719.3	3 724.7	4 465.8
Собівартість реалізованої продукції	2 652.9	3 557.9	4 422.0
Валовий:			
прибуток	66.4	166.8	43.8
збиток			
Чистий прибуток	53.1	136.8	35.9

Аналіз прибутку здійснюється на підприємстві з метою прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення прибутку, тобто цей процес належатиме до внутрішнього фінансового аналізу.

З наведених вище даних можна зробити висновок, що на протязі останніх трьох років підприємство працювало прибутково, але не досить стабільно. Про що свідчить динамічне збільшення доходу від реалізації продукції і збільшення валового прибутку. У 2019 році підприємство мало валовий прибуток у сумі 66,4 тис. грн., у 2020 році – 166,8 тис. грн., таким чином прибуток збільшився більш ніж у 2 рази, а у 2021 році сума валового прибутку дорівнювала 43,8 тис. грн. і

зменшилася у порівняння з 2020 роком майже у 4 рази. Тому важливо розглянути деякі показники більш детально.

Наприклад, як змінювався показник собівартості по відношенню до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства за три роки (рис.2.2.)

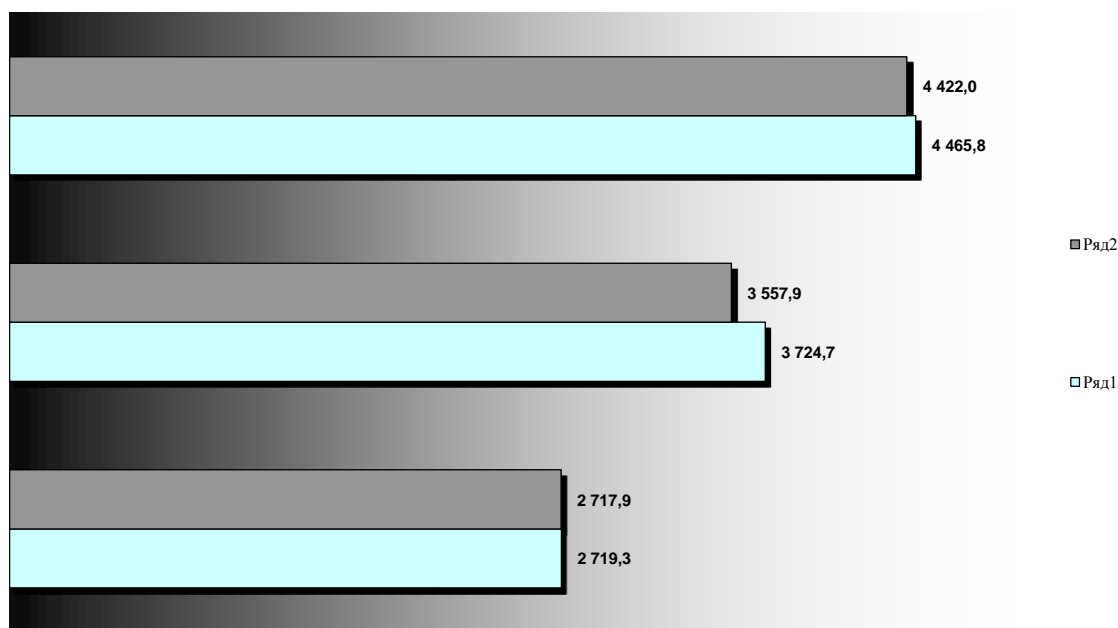

Рис. 2.2. Рівень собівартості продукції по відношенню до чистого доходу від реалізації продукції

З наведеної вище діаграми досить наглядно видно, що впродовж двох попередніх років доля собівартості в обсязі чистого доходу поступово знижувалась, тобто збільшувалась доля валового прибутку. Але тенденція дуже повільна і в 2021 році ситуація погіршилась, про що свідчить зростання долі собівартості з 95 % у 2020 році до 99 % у 2021 році.

Розглянемо також склад операційних витрат підприємства і як змінювалася їх структура за три роки (рис. 2.3.)

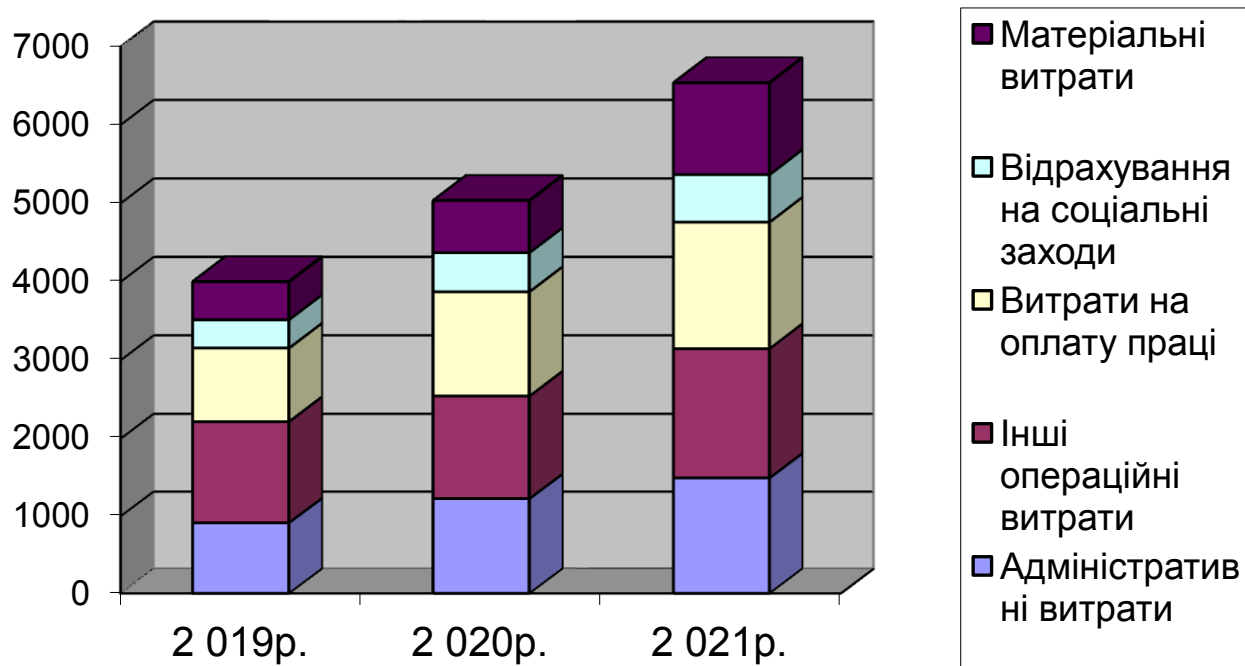

Рис. 2.3. Склад витрат підприємства за 2019 – 2021 роки

За три роки досить суттєвих змін у структурі витрат не відбулося, але на деякі зміни слід звернути увагу. Збільшилась питома вага матеріальних витрат в структурі собівартості, а також їх абсолютна сума зросла майже втричі. Також збільшилась питома вага витрат на оплату праці, а сума заробітної плати в 2021 році перевищила цей показник 2019 року в 1.72 рази. Як позитивну тенденцію, можна відмітити більш ніж вдвічі зниження питомої ваги інших операційних витрат в структурі собівартості.

2.3. Аналіз платоспроможності і фондомісткості підприємства

Аналіз платоспроможності підприємства і ліквідності його активів дозволяє отримати інформацію про фінансовий стан такого підприємства в короткостроковій перспективі. Мета аналізу ліквідності – визначити можливість покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких в гроші відповідає терміну погашення зобов'язань. Чим менше час, що вимагається для перетворення активів в грошові кошти, тим вище ліквідність активів. Платоспроможність підприємства трактується як його здатність в належний термін і в повній мірі відповідати за своїми зобов'язаннями [20,45,46].

Взаємозв'язок між платоспроможністю і ліквідністю підприємства, ліквідністю балансу і ліквідністю активів показана на рис. 2.4.

Рис. 2.4. Взаємозв'язок між показниками ліквідності і платоспроможності

Для аналізу ліквідності балансу статті активу групуються по ступеню ліквідності і розташовуються в порядку зниження, а статті пасиву групуються за терміновістю погашення зобов'язань в порядку її зростання.

Коефіцієнт загальної ліквідності розраховується за формулою:

$$k_{\text{з.л.}} = \frac{OA}{KKЗ} \quad (2.1)$$

де OA – обігові активи, грн;

$KKЗ$ – короткострокова кредиторська заборгованість, грн.

Згідно загальноприйнятим стандартам, вважається що цей коефіцієнт повинен знаходитися в межах від 1 до 2.

Коефіцієнт проміжної ліквідності розраховується за формулою:

$$k_{\text{проміж.л.}} = \frac{OA - З}{KKЗ} \quad (2.2)$$

де $З$ – запаси, грн.

Бажано, щоб цей коефіцієнт був близько 1,5. Проте в умовах українського ринку достатнім признається значення коефіцієнта яке дорівнює 0,7 – 0,8.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який розраховується за формулою 2.3. Оптимальним значенням цього коефіцієнта вважається 0,2–0,35 [47-48].

$$k_{\text{аб.л.}} = \frac{ГК}{ККЗ} \quad (2.3)$$

де ГК- грошові кошти, грн.

Статті балансу ТОВ „Дніпро-експрес” за звітний період з урахуванням ступеню ліквідності, наведені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз ліквідності балансу підприємства

Показники	2019	2020	2021
Актив	5 912.4	7 860.0	8 456.4
Найбільш ліквідні активи (Л1) (стр:220+230+240)	1 639.9	224.4	1 012.8
Швидко реалізовані активи (Л2) (стр: 160+170+180+200+210)	1 080.5	2 001.1	2 231.3
Повільно реалізовані активи (Л3) (стр:100+250)	231.0	416.9	256.3
Важко реалізовані активи (Л4) (стр80)	2 961.0	5 217.6	4 956.0
Пасив	5 912.4	7 860.0	8 456.4
Короткострокові пасиви (П2) (стр:620-530)	249.2	294.6	297.0
Довгострокові пасиви (П3) (стр:430+480+630)	-	-	-
Постійні пасиви (П4) (стр380)	5 590.3	7 464.9	8 139.9
Коефіцієнт загальної ліквідності	9.2	6.7	11.1
Коефіцієнт термінової ліквідності	8.4	5.6	10.2
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	5.1	0.6	3.2

Згідно наведених у таблиці 2.2 розрахунків можна зробити висновок - всі коефіцієнти ліквідності на протязі трьох років вище визнаного нормального рівня. Таким чином, на протязі досліджуваного періоду підприємство є платоспроможним, тобто здатним в належний термін і в повній мірі відповідати за своїми зобов'язаннями.

Але необхідно звернути увагу на постійне зростання швидко реалізованих активів, до яких належить дебіторська заборгованість та інша поточна дебіторська заборгованість. Так у порівнянні 2021 року з 2019 роком сума швидко реалізованих активів збільшилася вдвічі.

Аналіз використання основних засобів.

Основні засоби – один з найважливіших чинників виробничого потенціалу. Їх стан і ефективно використання прямо впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємства. Рациональне використання основних фондів і виробничих потужностей підприємства сприяє поліпшенню всіх техніко - економічних показників, у тому числі збільшенню випуску продукції, зниженню її собівартості, трудомісткості виготовлення.

Оцінка ефективності використання основних засобів передбачає розрахунок і аналіз показників віддачі і місткості [58].

Фондовіддача. Відображає прибутковість використання основних засобів, що беруть участь у виробництві продукції і показує, скільки виробленої продукції доводиться на кожну гривню вартості основних засобів. Рівень фондовіддачі розраховується за формулою 2.4. Розрахунок середньорічної вартості основних засобів при визначенні показника фондовіддачі варто засновувати на їх первісній вартості, а не балансовій (залишковій). Інакше результат буде абсурдним чим старіше обладнання, тим більша фондовіддача, а цього бути не повинно. Данні для розрахунку фондовіддачі наведені у таблиці 3.

$$\Phi_{\text{в}} = \frac{V_{\text{вип.пр.}}}{B_{\text{ОЗ}}} \quad (2.4)$$

Фондомісткість - показник зворотний показнику фондовіддачі. Показує, скільки в середньому основних засобів доводиться на одну гривню виробленої продукції. Розраховується за формулою 2.5. При розрахунку середньорічної вартості основних засобів для визначення фондомісткості можна приймати як первинну, так і залишкову їх вартість, залежно від цілей аналізу. Данні для розрахунку фондомісткості наведені у таблиці 2.3 :

$$\Phi_{\text{м}} = \frac{B_{\text{ОЗ}}}{V_{\text{вип.пр.}}} \quad (2.5)$$

Таблиця 2.3

Динаміка показників фондовіддачі і фондомісткості по підприємству

Показники	2019	2020	2021
Обсяг випуску продукції	2 719.3	3 724.7	4 465.8
Вартість основних засобів на початок періоду	4 881.3	5 998.5	8 829.1
Вартість основних засобів на кінець періоду	5 998.5	8 829.1	9 741.0
Середньорічна вартість основних засобів	5 439.9	7 413.8	9 285.1
Фондовіддача –Фв	0.50	0.50	0.48
Фондомісткість- Фм	2.00	1.99	2.08

З наведених вище розрахунків видно що фондовіддача з кожним роком знижується, а фондомісткість зростає. Так у 2019 році на кожен гривню вартості основних засобів приходилося 50 копійок виробленої продукції, а у 2021 році цей показник знизився і складає 48 копійок.

Негативну тенденцію має також і показник фондомісткості, який з 2.00 гривні у 2019 році виріс до 2,08 гривні у 2021 році.

2.4. Оцінка рентабельності роботи підприємства

Рентабельність – це показник, що характеризує економічну ефективність. Економічна ефективність – відносний показник, який ставить поруч отриманий ефект з витратами і ресурсами, використаними для досягнення цього ефекту. Показники рентабельності дають уявлення про прибуток на вкладений капітал, відображаючи рівень прибутковості тих або інших вкладень [5].

Існує безліч коефіцієнтів рентабельності, використання кожного з яких залежить від характеру оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Від цього в першу чергу залежить вибір оцінюваного показника (прибутку), що використовується в розрахунках. Часто використовуються чотири різні показники: валовий прибуток (р.050 форми №2), операційний

прибуток (р.100 форми № 2), прибуток до оподаткування (р.170 форми № 2), чистий прибуток (р.220 форми № 2).

При оцінці рентабельності виробничої діяльності можна виділити два основні показники – чиста рентабельність виробництва і валова рентабельність виробництва. Дані показники показують, скільки підприємство має прибутку з кожної гривні, що затрачує на виробництво продукції. Вони розраховуються таким чином.

Валова рентабельність виробництва розраховується за формулою:

$$R_{\text{ВРВ}} = \frac{\text{ВП}}{\text{СВ}} \quad (2.6)$$

Де ВП- валовий прибуток, грн,

СВ – собівартість виробництва, грн.

Показник валової рентабельності виробництва показує, скільки гривень валового прибутку припадає на гривню затрат, що формують собівартість реалізованої продукції.

Чиста рентабельність виробництва:

$$R_{\text{ЧРВ}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{СВ}} \quad (2.7)$$

Показник чистої рентабельності виробництва показує, скільки гривень чистого прибутку (ЧП) припадає на гривню реалізованої продукції [64,65].

Розрахунок показників рентабельності виробництва наведено у таблиці 2. 4.

Таблиця 2.4

Аналіз рентабельності виробництва підприємства

Показники	2019	2020	2021
Валовий прибуток- ВП	53.1	166.8	43.8
Собівартість реалізованої продукції - Спрод	2 717.9	3 557.9	4 422.0
Коефіцієнт валової рентабельності реалізованої продукції - Rпрод	0.00199	0.0469	0.0099

Як змінювався коефіцієнт валової рентабельності реалізованої продукції більш наглядно розглянемо на рис. 2.5.

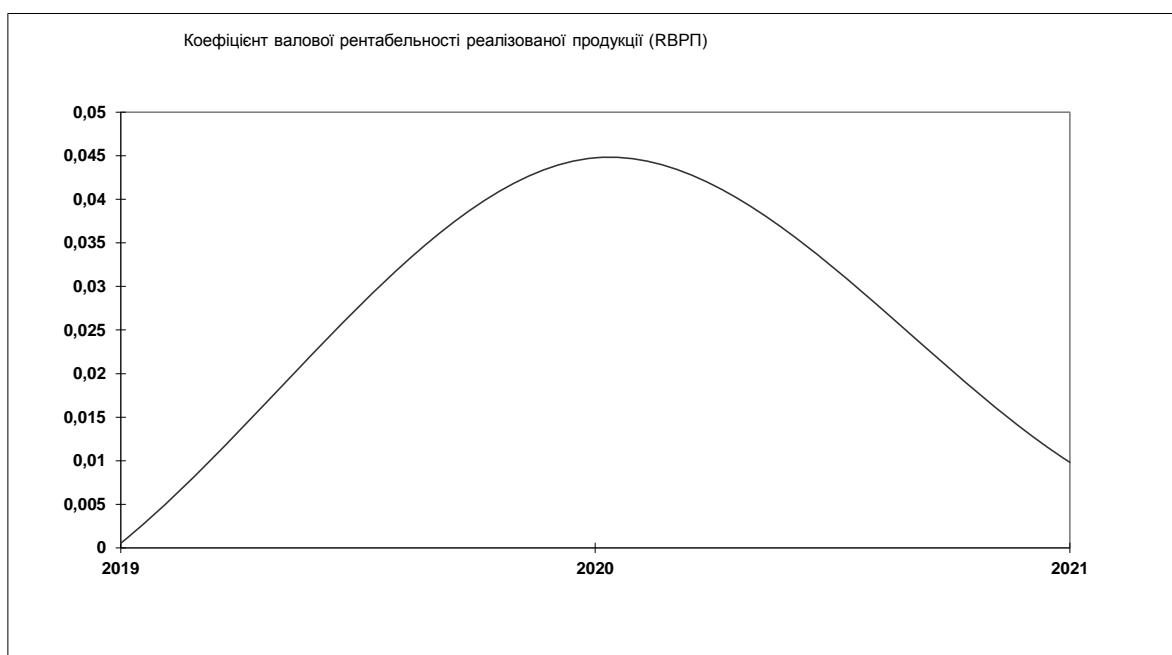

Рис. 2.5. Динаміка зміни коефіцієнта валової рентабельності реалізованої продукції у 2019 – 2021 роках

Динаміка зміни коефіцієнта валової рентабельності реалізованої продукції досить наглядно розглянута на рис.2.5, на якому чітко можна прослідкувати що рентабельність виробництва не є стабільною і має негативну тенденцію.

Рентабельність роботи підприємства визначається прибутком, який воно одержує. Показники рентабельності відображають, на скільки ефективно підприємство використовує свої засоби з метою отримання прибутку.

Рентабельність сукупних активів характеризує ефективність використання всього наявного майна підприємства:

$$R_a = \frac{\text{ЧП}}{\text{Асер}} \cdot 100\% \quad (2.8)$$

де ЧП – чистий прибуток, грн.

Асер- середньорічна вартість активів, грн..

Рентабельність власного капіталу показує ефективність використання активів, створених за рахунок власних коштів:

$$R_{ROE} = \frac{ЧП}{ВК_{сер}} \cdot 100\% \quad (2.9)$$

де ВК – середньорічна вартість власного капіталу, грн.

Рентабельність реалізації визначається за формулою:

$$R_{вв} = \frac{ЧП}{ВР} \cdot 100\% \quad (2.10)$$

Рентабельність активів показує, скільки грошових одиниць прибутку одержано підприємством з одиниці вартості активів, незалежно від джерел залучення засобів.

Рентабельність власного капіталу показує процентне відношення прибутку підприємства до його власного капіталу. Різниця між показниками рентабельності активів і власного капіталу обумовлена залученням підприємством зовнішніх джерел фінансування.

Рентабельність реалізованої продукції показує, наскільки підприємство ефективно і прибутково веде свою діяльність.

Однією з важливих характеристик фінансового стану підприємства – стабільність його діяльності з позиції довготермінової перспективи. Вона перш за все пов'язана з загальною фінансовою структурою підприємства, мірою його залежності від кредиторів і інвесторів.

Розрахуємо та проаналізуємо показники співвідношення власного та позикового капіталу, коефіцієнт автономії, покриття.

Коефіцієнт співвідношення власного та позикового капіталу.

Цей показник дає найбільш загальну оцінку фінансовій стійкості підприємства, він показує наскільки підприємство власним капіталом зможе покрити свої зобов'язання, та наскільки підприємство має залежність від позикового капіталу. Коефіцієнт співвідношення власного та позикового капіталу визначається за формулою і відображений в табл.2.5:

$$ВЗК = \frac{ДЗ + ККЗ}{ВК} \quad (2.11)$$

де- ДЗ- довгострокові зобов'язання підприємства, грн;

ВК- власний капітал підприємства, грн.

Таблиця 2.5

Аналіз використання власного та позикового капіталу на підприємстві

Показники	Роки		
	2019	2020	2021
Власний капітал (стр. 380 ф1)	5590,3	7464,9	8139,9
Довгострокові зобов'язання (стр. 480 ф1)	0	0	0
Поточні зобов'язання (стр.620 ф1)	322,1	395,1	316,5
Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу	0,058	0,053	0,039

Коефіцієнт покриття характеризує співвідношення поточних активів (ПА) за мінусом витрат майбутніх періодів (ВМП) і поточних зобов'язань (ПП). Він характеризує достатність оборотного капіталу для погашення боргів протягом звітного періоду. У світовій практиці вважається достатнім його значення 2-2,5 [15,36].

Коефіцієнт покриття (КП) розраховується за формулою і відображається в табл.2.6:

$$КП = \frac{ПА - ВМП}{ПП} \quad (2.12)$$

Таблиця 2.6

Аналіз коефіцієнта покриття на підприємстві за 2019-2021 роки

Показники	Роки		
	2019	2020	2021
Поточні активи (стр.260 ф1)	2956,4	2642,4	3500,4
Поточні пасиви (стр.620 ф1)	322,1	395,1	316,5
Коефіцієнт покриття	9.2	6,69	11,06

Коефіцієнт автономії.

Одним з найважливіших показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства, є показник питомої ваги загальної суми власного капіталу в підсумку активу балансу, тобто відношення загальної суми власного капіталу до майна підприємства. В практиці цей відносний показник отримав назву коефіцієнт автономії, по ньому визначають, наскільки підприємство незалежно від позикового капіталу. Коефіцієнт автономії визначається за формулою:

$$K_{\text{авт}} = \frac{BK}{BB} \quad (2.13)$$

Де ВБ- валюта балансу, грн.

Чим більше у підприємства власних коштів, тим легше йому справлятися з негараздами економіки. Для коефіцієнту автономії бажано, щоб він перебільшував по своїй величині 50%. В цьому випадку його кредитори почувають себе спокійно, бо знають, що весь позиковий капітал може бути компенсований власністю підприємства.

Аналіз коефіцієнта автономії представлений в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз коефіцієнта автономії

Показники	Роки		
	2019	2020	2021
Власний капітал(стр.380 ф1)	5590,3	7464,9	8139,9
Валюта баланса (стр 280 ф1)	5912,4	7860.0	8456,4
Коефіцієнт автономії	0,94	0,94	0,96

Після аналізу коефіцієнтів власного та позикового капіталу, покриття, автономії, можна зробити висновок, що підприємство є досить стійким та зможе покрити зобов'язання власним коштом, всі коефіцієнти є позитивними та вищі нормативних значень.

Все вище сказане, для наочного представлення зводимо в таблицю 2.8.

Зведена таблиця фінансових коефіцієнтів за 2019-2021 роки

Коефіцієнти	2019	2020	2021
Коефіцієнт загальної ліквідності $K_{з.л.}$	9,2	6,7	11,1
Проміжний (уточнений) коефіцієнт $K_{пром.ж.л.}$	8,4	5,6	10,2
Коефіцієнт абсолютної ліквідності $K_{аб.л.}$	5,1	0,6	3,2
Фондовіддача (Фв)	0,50	0,50	0,48
Фондомісткість (Фм)	2,00	1,99	2,08
Валова рентабельність реалізованої продукції (РВРП)	0,0019	0,0469	0,0099
Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу	0,0576	0,0529	0,0389
Коефіцієнт покриття	9,163	6,6879	11,06
Коефіцієнт автономії	0,9455	0,9497	0,9626
Рентабельність активів,%	0.90	1.74	0.42
Рентабельність власного капіталу,%	0.95	1.83	0.44
Рентабельність реалізації,% (чиста)	1.62	3.06	0.67

Висновки до розділу 2

За умов переходу економіки України до ринкових відносин, суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово - економічної діяльності, значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їхньої ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

Особливого значення набуває, своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення

прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств.

Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідний ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку багато в чому залежить від його платоспроможності. Ураховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок.

Фінансовий стан підприємства — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо - господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств.

Кредитори та інвестори аналізують фінансовий стан підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для необхідного диференціювання відсоткових ставок.

Можна назвати шість основних прийомів аналізу:

1) горизонтальний (часовий) аналіз — порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;

2) вертикальний (структурний) аналіз — визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат;

3) трендовий аналіз — порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів (за допомогою тренду здійснюється екстраполяція найважливіших фінансових показників на перспективний період, тобто перспективний прогнозний аналіз фінансового стану);

4) аналіз відносних показників (коефіцієнтів) — розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників;

5) порівняльний аналіз — внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками;

6) факторний аналіз — визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути, як прямим (власне аналіз), коли результативний показник розділяють на окремі складові, так і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник.

Предметом фінансового аналізу підприємства є фінансові ресурси підприємства, їх формування та використання. Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства — об'єктивної його оцінки та виявлення на цій основі потенційних можливостей підвищення ефективності формування й використання фінансових ресурсів — можуть застосовуватися різні методи аналізу.

Таким чином, у ході аналізу фінансового стану підприємства можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу.

Їхня кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку.

Підбиваючи підсумок розгляду сутності оцінки фінансового стану підприємства, слід іще раз підкреслити, що необхідність та значення такої оцінки зумовлені потребою систематичного аналізу та вдосконалення роботи за ринкових відносин, переходу до самоокупності, самофінансування, потребою в поліпшенні використання фінансових ресурсів, а також пошуком у цій царині резервів зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Аналіз фінансового стану ТОВ „Дніпро-експрес” показав, що більшість показників мала позитивну динаміку у період 2019 – 2021 років і погіршилася у 2021 році. Проаналізувавши господарську діяльність по підприємству слід відмітити, що в цілому господарську діяльність підприємства за 2019-2021 роки можна вважати успішною, але для досягнення більш позитивних результатів необхідно планувати подальші дії щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

3.1. Інноваційно-інвестиційна діяльність українських підприємств в умовах воєнного стану та перспективи її подальшого розвитку

Після російського вторгнення і оголошення на території України воєнного у більшій частині українських підприємств спостерігався спад економічної, ділової, інвестиційної активності. Цілком зрозуміло, що в таких умовах єдиним можливим способом підтримки бізнесу є лібералізація податкової політики та посилення державної підтримки.

Закон про зміни до Податкового кодексу передбачає введення нового тимчасового механізму оподаткування суб'єктів господарювання. Зокрема, компанії з обсягом доходу до 10 мільярдів гривень мають право стати платниками єдиного податку 3-ї групи, дана система передбачає:

- ставку податку 2% від доходу (замість 18% податку на прибуток);
- ПДВ (20%) з операцій на території України не застосовується;
- відсутнє обмеження кількості працівників.

Суттєве зменшення адміністративного та податкового навантаження на бізнес дозволяє залишати більше коштів в обороті та мати ресурс на подолання викликів, які зараз виникають. А виклики – це можлива переорієнтація бізнесу, знаходження нових необхідних видів діяльності в сучасних умовах. Це і диверсифікація видів діяльності підприємства, і часткова мілітаризація діяльності підприємства- це все напрямки і можливості перезапустити бізнес українських підприємств. Виробники одягу впроваджують в виробництво нові види продукції (шиють плитоноски, бронежилети та балаклави), станції технічного обслуговування автомобілей створюють цехи по ремонту воєнної техніки і т.і.).

Крім того, зменшення податкового навантаження, а, також, спрощення оподаткування суб'єктів господарювання, дозволить скоротити чисельність

перевіряючих органів, що теж позитивно відобразиться на зменшенні державних витрат.

Якщо проаналізувати діяльність інноваційно активних підприємств за видами економічної діяльності, то можна відмітити, що загальна кількість інноваційно активних підприємств зменшилась з 8173 у 2016 році до 2281 інноваційно активного підприємства у 2020 році, тобто у 3.58 рази. (табл.3.1)

Таблиця 3.1

Кількість інноваційно активних підприємств України за видами економічної діяльності [56]

Види економічної діяльності	Кількість інноваційно активних підприємств, одиниць		Частка кількості інноваційно активних підприємств у загальній кількості підприємств, %/	
	2016-2018	2018-2020	2016-2018	2018-2020
Усього	8173	2281	28,1	8,5
Промисловість	4060	1550	29,5	12,9
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	100	70	40,3	27,2
Виробництво електричного устаткування	134	76	38,0	19,9
Виробництво машин і устаткування	323	145	35,3	15,7
Виробництво автотранспортних засобів	57	32	39,6	20,8
Телекомунікації (електрозв'язок)	99	31	27,7	8,6
Комп'ютерне програмування, консультування	213	52	35,1	8,4
Надання інформаційних послуг	83	13	30,2	4,8
Фінансова та страхова діяльність	222	12	38,3	6,5
Діяльність у сферах архітектури та інжинірингу	262	67	21,9	5,9
Наукові дослідження та розробки	114	79	37,4	27,4

Частка кількості інноваційно активних підприємств у загальній кількості підприємств зменшилась з 28.1% у 2016 році до 8.5% у 2020 році, тобто в 3.3 рази. При цьому немає ні єдиної галузі економіки де б не сталося зниження як кількості інноваційно активних підприємств, так і їх частки у загальній кількості підприємств. Найменші негативні наслідки в галузі «Наукові дослідження та розробки» та «Виробництво комп'ютерів»

Для прискорення розвитку інновацій в сучасних умовах необхідно розглядати виробництво товарів для оборонної індустрії, аксесуарів і сервісів для їх продажу на локальному та міжнародному ринках.

Для галузі «Діяльність у сферах архітектури та інжинірингу» є потенціал і попит для створення архітектурних проєктів, виготовлення захищених бомбосховищ, їх комплектації необхідними продуктами та комунікаціями.

Розвиток військової індустрії на рівні держави може передбачати експорт військового досвіду, також це может бути онлайн-навчання та майстер-класи з користування різною зброєю та практики ведення війни, створення нових типів озброєння і аксесуарів, ремонту та модернізації наявних систем. Це створить нові робочі місця і буде сприяти розвитку країни.

3.2. Зміст та види диверсифікації. Особливості розвитку підприємств

Диверсифікація - одна з найперспективніших можливостей оволодіння новим ринком, оскільки ця стратегія дозволяє вийти на різні невзаємопов'язані ринки з різною продукцією. Вона допомагає «виживати» підприємству під час економічних загострень. Основною перевагою є те, що під час занепаду однієї продукції, інша може знаходитись на піку життєвого циклу та приносити прибутки, перекриваючи інші збитки.

Диверсифікація (лат. *Diversus*- різний, віддалений; *facere* - робити) - це:

- розширення номенклатури продукції, яку виробляють окремі фірми та об'єднання;
- процес проникнення фірми в іншу галузь виробництва;

- оволодіння новими видами виробництва з метою підвищення ефективності діяльності, одержання економічної вигоди, розподілу комерційного ризику.

Диверсифікація також є інструментом використання переваг комбінування, проникнення в нові прибуткові галузі, стабілізації бізнесу (діє за принципом "не класти всі яйця до одного кошика").

Диверсифікація може розглядатися як організаційно-економічний фактор підвищення ефективності виробництва. Вона пов'язана з такою перевагою великих підприємств, як ефект різноманіття, тож у сучасних умовах він відтісняє на другий план ефект масового виробництва однорідної продукції. Сутність ефекту різноманіття полягає в тому, що виробництво значної кількості видів продукції в межах одного великого підприємства вигідніше, чим виробництво тих самих видів продукції невеликими спеціалізованими підприємствами. Одним із результатів диверсифікації є поява концернів і конгломератів, що об'єднують підприємства багатьох галузей економіки, які не пов'язані між собою за технологічним принципом. Ці підприємства діють як самостійні, вони лише фінансово залежать від штабквартири конгломерату.

Для досягнення оптимального очікуваного результату процес диверсифікації діяльності суб'єктів господарювання має відбуватися згідно з такими принципами:

- 1) визначення мети процесу диверсифікації, що не вступає у суперечність з глобальною метою підприємства;
 - 2) необхідність передусім захищати вже отриманий і сформований капітал, а лише потім розробляти шляхи його збільшення і розвитку;
 - 3) врахування міжелементних зв'язків системи, їхніх особливостей і взаємодії;
 - 4) узгодження напряму диверсифікації з потребами ринку;
 - 5) доцільність технологічної сумісності та спадкоємності;
 - 6) максимальне використання наявних трудових ресурсів на виробництві.
- Застосування стратегії диверсифікації доцільно за таких умов:

- галузевий ринок насичений продукцією, попит скорочується, загострюється конкуренція;

- бізнес підприємства забезпечує надходження фінансових ресурсів, обсяги яких перевищують поточні потреби і можуть бути використані більш прибутково в інших сферах бізнесу;

- новий бізнес може викликати синергетичний ефект, наприклад, за рахунок кращого, ніж при внутрішньому зростанні, використання обладнання, комплектуючих, сировини і тощо;

- обладнання, устаткування, виробничі потужності використовуються не повністю і є сенс застосувати їх в нових напрямках бізнесу;

- бізнес підприємства має сезонний характер, для компенсації цього недоліку доцільно збалансувати, поповнити, урізноманітнити асортимент продукції (послуг);

- антимонопольне регулювання не дозволяє подальшого розширення бізнесу в межах окремої галузі;

- можуть бути скорочені втрати від податків;

- є можливість проникнути на інші галузеві (зарубіжні) ринки;

- існує загроза поглинання підприємства.

Залежно від конкретних умов діяльності підприємство може мати різний рівень диверсифікації, наприклад:

- одногалузєва компанія, господарський портфель якої містить незначну кількість підприємств (не більше третини загального обсягу збуту) в інших сферах діяльності;

- вузькодиверсифікована компанія, що діє в кількох (від 2 до 5) споріднених галузях;

- широкодиверсифікована компанія, бізнес якої розвивається у значній кількості споріднених галузей;

- багатогалузєва компанія, що має групи підприємств у кількох неспоріднених галузях.

Профільна диверсифікація - розширення діяльності підприємства шляхом проникнення у споріднені галузі, тобто в галузі, де можна використати стратегічну відповідність з основним бізнесом і перетворити їх у конкурентну перевагу. Профільна диверсифікація забезпечує досягнення таких цілей підприємства, як: підсилення позицій в галузі шляхом поглинання конкурентів чи встановлення контролю над ними; одержання економії за рахунок масштабу виробництва; розширення асортименту товарів чи послуг; географічне розширення ринків збуту.

Загальним та найбільш поширеним є поділ диверсифікації на такі види: - вертикальна – нове виробництво такої продукції, яку раніше підприємство отримувало від партнерів-постачальників (наближення до повної переробки продукції);

- горизонтальна – виробництво такої продукції, для якої необхідними є зміни технологій або розробка нових (це географічне розширення, розширення асортименту, вихід на нові ніши ринку);

- концентрична – виробництво нових видів продукції за допомогою наявних технологій, на основі тих самих матеріалів та сировини, що використовувались на підприємстві раніше (створення нового підприємства всередині існуючого);

- корпоративна – розроблення та виробництво абсолютно нової продукції.

Як і будь-яка стратегія, диверсифікація має переваги та недоліки.

Якщо окреслювати переваги, то головними є конкурентні переваги, які дозволяють застосування інвестицій в межах портфеля бізнесу фірми:

- зниження рівня ризиків виробничої діяльності;
- змога більш ефективно використовувати ресурси;
- нові джерела формування грошового потоку;
- освоєння нових ринків;
- створення нових робочих місць;
- фінансова стабільність;
- розширення асортименту.

Також це синергічний ефект, який характеризується зниженням витрат за рахунок багатофункціонального використання ресурсів й те, що це спосіб підвищення адаптивних якостей підприємства.

До недоліків можна віднести:

- втрата часу на оновлення та освоєння нових технологій;
- скорочення переваг спеціалізованого виробництва;
- необхідність розширення маркетингової діяльності;
- витрати на виробництво диверсифікованої продукції;
- ускладнення механізму управління виробництвом;
- ускладнення логістики;

- можливість використання даної стратегії не у зовсім вигідний час саме на даному ринку. Це може призвести до великих витрат або ж навіть власного капіталу. Тому при плануванні необхідно провести ретельне дослідження ринку та об'єктивно оцінити можливості виходу на нього.

Розвиток підприємства повинен здійснюватися так, щоб усі зміни, що відбуваються на підприємстві, в його технологічному комплексі, виробничій, інноваційній, організаційній і управлінській діяльності, дозволяли зберігати і покращувати рентабельність і стабільність, а також інші характеристики, що відповідають розвитку підприємства.

3.3. Диверсифікація видів діяльності (відкриття станції технічного обслуговування автотранспорту)

Найбільшого успіху досягають автосервіси, що спеціалізуються на 2-4 напрямках. Це можуть бути:

- автослюсарні роботи щодо ходової частини автомашин;
- ремонт агрегатів та вузлів автомобілів – двигуна, коробки передач;
- обслуговування, ремонт і вдосконалення електричної мережі авто, проведення діагностики;

- відновлення авто після ДТП (рихтовка, покраска, виправка, і т. і.);
- проведення планового техобслуговування автомобілів;
- тюнінг автомобілів.

Однак потрібно врахувати і той фактор, що клієнт прагне отримати якомога більше послуг в одному місці, але у такому разі Автосервіс повного циклу повинен прагнути до надання високоякісних послуг.

Персонал.

В організації автосервісу все взаємопов'язано: від визначення спектру послуг залежить закупівля необхідного обладнання, прийом на роботу фахівців. Але в той же час, саме від наявності незайнятих, готових працювати професійних автослюсарів, автомобільних електриків, і т. д. у населеному пункті залежать пропоновані послуги. Найкращий варіант – це один або кілька працівників, здатних виконувати кілька різних видів робіт. Наприклад, слюсар по ремонту двигунів може виконувати роботи по ремонту ходової частини, автоелектрик може бути спецом по тюнінгу.

Це відноситься не тільки до технічних фахівців, а й адміністративним працівникам, так, наприклад, одна людина може суміщати посади менеджера, бухгалтера, касира.

Саме від кваліфікації персоналу залежить кількість клієнтів. Задоволені роботою автовласники обов'язково будуть радити своїм знайомим, колегам, друзям, родичам.

Якою б не була форма володіння приміщенням для автосервісу, необхідно узгодити і з власником будівлі (при оренді чи суборенді) майбутнє перепланування необхідне для функціонального розміщення різних робочих ділянок. Після цього необхідна допомога фахівців-архітекторів для розробки проекту у відповідності з численними вимогами ДСТУ, СНІП та інших нормативних документів.

Планування приміщення автосервісу – це один з найважливіших етапів на стадії організації бізнесу.

Необхідно чітко розуміти, як саме автомобілі, що знаходяться в ремонті, будуть переміщатися з однієї ділянки на іншу, в якій послідовності потрібно розташувати ці ділянки відповідно до порядку ремонту автомашин, де буде знаходитися менеджер автосервісу, як і коли клієнт буде оплачувати послуги, і багато іншого.

Найкращий варіант будівництва автосервісу – використання швидкозбірних металевих конструкцій. Це дозволить не тільки звести будівлю в короткі терміни, але і додасть йому естетичний, відповідний обраному напрямку бізнесу, зовнішній вигляд, який також важливий для залучення клієнтів. Ще один плюс металоконструкцій – їх надійність.

Підсумковий список обладнання необхідного для організації роботи автосервісу залежить від його спеціалізації. Однак є універсальні механізми, які присутні практично в кожному автосервісі.

Обладнання для автосервісу:

- Шиномонтажний стенд
- Верстат для балансування коліс
- Автомобільний підйомник
- Автомобільні сканери для поведінки діагностики автомобіля
- Стенд для установки сходження-розвалу
- Евакуатор для доставки автомашин
- Комплекти автомобільних ключів
- Компресори

Отже, одним із можливих заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства, і відповідно зростання його прибутковості є відкриття станції технічного обслуговування автотранспорту.

Для відкриття СТО необхідні первісні інвестиції в сумі 200 000 грн.

Евакуатор для доставки машин буде за договором оренди. Це, наприклад, такі інвестиції:

-Кран для підняття двигуна та його налаштування (3)	15000 грн
-Набір для вибивання вм'ятин (3)	7500 грн
- Комплекти автомобільних ключів (3)	2 100 грн
-Стіл	3400 грн
Інше спецобладнання	122 800 грн

Прайс-лист послуг що надає СТО наступний :

-Шиномонтаж легкового автомобіля	100x4=400грн
-Шиномонтаж ваговоза	150 x2 =300грн
-Заміна мастил	300 грн
-Послуга заміни охолоджуваної рідини	350 грн
-Послуга заміни гальмівної рідини	350 грн
-Послуга заміни гальмівних колодок передніх	500 грн
-Послуга заміни гальмівних колодок задніх	600 грн
-Установка свічок запалювання (1 штука)	55 грн

Припустимо за день підприємство здійснює:

- Шиномонтаж легкового автомобіля - 4 операцій:
- Шиномонтаж ввездорожніка - 2 операцій
- Заміна мастил -2 операцій
- Послуга заміни охолоджуваної рідини -2 операцій
- Послуга заміни гальмівної рідини -2 операцій
- Послуга заміни гальмівних колодок передніх -2 операцій
- Послуга заміни гальмівних колодок задніх -2 операцій
- Установка свічок запалювання (1 штука) -6 операцій.

Таким чином, загально денна виручка від надання послуг щодо технічного обслуговування автомобілів складає :

ВР денна =4x100+2x150+2x300+2x350+2x350+2x500+2x600+6x55= 5 230 грн

Розрахунок витрат зведемо в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розрахунок витрат на здійснення діяльності станції технічного обслуговування

Статті витрат	Сутність	Сума витрат денна, грн
Зарплата з нарахуванням	Директор – оклад 10 000грн 3 робітника з окладом 8200 грн(місяць)	$(10000+2200)/30=406.7$ $(8200+1804) \times 3/30=$ $=1000.4$
вода	2 куб за ціною 8.34грн/м3	166.8
електроенергія	24 кВт/год за ціною 3.98 грн/кВт	764.2
матеріали	Обтирочні Масло, охолоджувачу рідину оплачує клієнт	32
амортизація	2.5% від 200 000	13.9
інші		121.9
Оренда приміщення		$10\,000/30=333.3$
РАЗОМ		2581,5

Місячні витрати $2755.8 \times 30 = 82\,674$ грн

Річні витрати– $2755.8 \times 30 \times 12=992\,088$ грн

Згідно з представленими даними розрахуємо ефективність запропонованого заходу (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Визначення чистого прибутку від впровадження даного проекту

№	Показники	Річна сума, грн.
1	Капітальні витрати	200 000
2	Очікуваний річний дохід	$5\,230 \times 360 = 1\,882\,800$
3	ПДВ	313 800
3	Витрати	992 088
4	Прибуток до оподаткування	576 912
5	Податок на прибуток	103 844
6	Чистий прибуток	473 068

Додатковий результат може забезпечити реклама: як правило, клієнт шукає автосервіс, а не навпаки, тому можна заздалегідь надати автовласникам всю необхідну інформацію про види проведених в автосервісі робіт із зазначенням прейскуранта на послуги, розмістивши все це на сайті підприємства, або надрукувавши в рекламних брошурах.

3.4. Диверсифікація видів діяльності (відкриття кафе при автосервісі, автомагазину, надання виїзних мобільних послуг)

Прибутковим для підприємства може бути надання додаткових послуг до послуг технічного обслуговування автомобілів:

- можна організувати в автосервісі кафе, де клієнт може скоротати час, необхідний для ремонту або обслуговування його машини.
- також це - організація при автосервісі автомагазину.

Хороша ідея – надання виїзних мобільних послуг. Мобільний автосервіс виїжджає на випадки поломок в дорозі. «Доставка» клієнтів, чий автотранспортні засоби будуть перебувати на тривалому ремонті, додому.

Використання системи знижок, впровадження дисконтних карт, проведення акцій.

Ці та інші рекламні інструменти повинен детально висвітлити складений бізнес-план автосервісу.

3.4.1 Відкриття комплексу кафе

Відкриття на території автосервісу кафе (існуюча площа дозволяє і мається інший вхід з іншої сторони будинку з озелененою територією), потребує наступних витрат (табл.3.4):

- витрати на обладнання кафе – 86 000 грн.

Таблиця 3.4

Капітальні вкладення

Найменування	Кількість	Всього, грн
Морозильний шкаф ШН 1.4	1	12 200
Плита	2	16 840
Міксер	1	7 050
Ваги	1	1 180
Соковижималка	1	1 990
Кавомолка	1	390
Стіл професійний СРЦН 1200/600	2	6 590
Полиця настінна відкрита ПК 1200/300	2	1 895
Ванна мийна ВМ -11/530R	1	2 350
Стелаж для продуктів і посуду	3	2 120
Шкаф для одягу	1	1760
Посуд та інвентар	1	17 930
Випробування, узгодження, наладка	1	1470
Вітрина	1	12 235
ВСЬОГО		86 000

Поточні витрати наведені в табл.3.5.

Таблиця 3.5

Очікувані поточні витрати на виробництво, грн

Показники	Кількість	Оклад, грн	ЄСВ, грн	Сума, грн.
Витрати на заробітну плату (з ЄСВ):				
Офіціант	2	7000	1540	17 080
Кухар	2	8000	1760	19 520
Черговий/прибиральниця	1	7000	1540	8 540
Бухгалтер	1	9000	1980	10 980
Директор	1	10000	2 200	12 200
Всього зарплати с ЄСВ				
Місяць				56 120
Рік				673 440
Витрати на електроенергію (1 квт – 3.98 грн)	80			115 200
	квт/год/доба			
Оренда				60 000
Комунальні платежі (вода, опалення)				36 000
Всього:				884 640

Вартість послуг і страв кафе надано в табл.3.5

Таблиця 3.5

Вартість послуг і страв кафе

Назва послуг	Вартість, грн	Собівартість, грн
Стандартний обід	100	60
Обід з десертом	120	80
Стандартна вечеря	120	80
Вечеря з десертом	160	90
Вишукана вечеря	200	120
Середньозважена вартість /собівартість одного прийому їжі	140	85

При визначенні прибутковості заходів врахуємо деякі коефіцієнти:

Питома вага водіїв, що споживають їжу, яку взяли із собою -20%.

Прибуток від діяльності кафе (тільки прийом їжі):

$$\Pi = (\text{Цп} - \text{Вп}) \times \text{Квідв} \times \text{Квод} \times \text{N} = (140 - 85) \times 70 \times 0.8 \times 365 = 1\,124\,200 \text{ грн},$$

де Цп – середньозважена ціна 1 прийому їжі, грн;

Вп – собівартість 1 прийому їжі, грн;

Квідв – кількість відвідувачів кафе за добу;

Квод - коефіцієнт, що враховує кількість водіїв, які відвідують кафе;

N – кількість днів у році.

Загальний прибуток від відкриття кафе:

$$\Pi = 1\,124\,200 - 884\,640 = 239\,600 \text{ грн}$$

Податок на прибуток (ПП):

$$\text{ПП} = 0.18 \times 251\,560 = 43\,128 \text{ грн}$$

Річний чистий прибуток (ЧП):

$$\text{ЧП} = 239\,600 - 43\,128 = 196\,472 \text{ грн}$$

3.4.2. Диверсифікація видів діяльності підприємства (відкриття автомагазину)

Підприємство має декілька пустуючих приміщень площею від 15 до 30 кв.м. на території автосервісу з можливістю розташування вивески.

Даний проект представляє перехід від просто технічного обслуговування автомобілів до оптово-роздрібної торгівлі автотоварами.

Бізнес планом передбачено розвиток бізнесу виходячи з наявності однієї торгової точки.

Для відкриття бізнесу необхідні капітальні вкладення 32 650 грн. Капітальні вкладення включають обладнання магазину.

Необхідне для даного заходу обладнання представлено в табл.3.6.

Таблиця 3.6

Капітальні вкладення

Найменування	Кількість	Всього, грн
Вітрини	1	19 584,0
Торгове обладнання магазину	4	6 208,0
Рекламне оформлення	1	4 980
Монтаж електропроводки	1	1 878
ВСЬОГО		32 650

Витрати з реалізації проекту складаються з оплати праці двох консультантів – продавців та прибиральниці, а також комунальних платежів, загально адміністративних і інших накладних витрат.

Для роботи даного технологічного процесу підприємству необхідний виробничий склад працівників, представлений в таблиці 3.7. Розрахунок фонду заробітної плати та нарахувань наведені у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Розрахунок фонду заробітної плати

Штат	Оклад, грн	Кількість,чол.	ЄСВ,грн.	Сумма, грн.
Консультанти /продавці	8000	2	1760	19 520
Прибиральниця	7000	1	1540	8 540
Разом		3		28 060

Тариф на електроенергію склав 3.98грн. за 1 кВт ,

- на водопостачання- 7,476 грн. за 1 куб.м;

- на водовідведення 5.1 грн. за 1 куб.м та за газ 8,164 грн. за 1000 куб.м газу.

Реалізаційні витрати представлені в табл.3.7.

Таблиця 3.7

Реалізаційні витрати

Показники	Витрати за місяць, грн	Витрати за рік, грн
Витрати на заробітну плату (виробничі):		
з/п + ЄСВ	28 060	336 720
Витрати на електроенергію		
Освітлення (35од.х60вт/од х1.74грн/кВт х10 год х365дн)	1 096.2	13 154.4
Вода (12.576х2х365)	744.56	8 934.72
Амортизація	1035.4	12425
Комунальні витрати (опалення)	5 070.8	30 425
Оренда	3250	39 000
Усього витрат	36720.16	440641.92

До складу транспортних витрат входять:

- витрати на паливо (вартість дизельного пального складає 24 грн за літр у 2021 році),

- витрати на ремонт (заміна масла, заміна свічок, а також технічний огляд раз на рік).

Передбачаємо, що за день буде продано 30 одиниць товару в середньому за ціною 150 грн/од (собівартістю – 80 грн/од).

Розрахуємо прибутковість заходу.

Очікуваний річний дохід розраховується за формулою:

$$\text{Дочік} = K_{\text{відв}} \cdot \text{Цод, грн} \cdot D, \quad (3.1)$$

де $K_{\text{відв}}$ – кількість відвідувачів магазину, чол.;

Цод – середня ціна заказу, грн.,

D- кількість днів роботи магазину за рік, дн.

$$\text{Дочік} = 150 \cdot 365 \cdot 30 = 1642500 \text{ грн}$$

Прибуток, отриманий підприємством завдяки впровадженню даного заходу розраховується за формулою:

$$П = \text{Дочік} - \text{ПДВ} - \text{Витр, грн} \quad (3.2)$$

де Витр – витрати на виробництво продукції, грн..

ПДВ – податок на додану вартість – 730 000 грн.

$$П = 1642500 - 272655 - 440641.92 - 80 \cdot 30 \cdot 365 = 53203.1 \text{ грн}$$

Чистий прибуток, отриманий в результаті впровадження даного інвестиційного проекту за вирахуванням первісних інвестицій, дорівнює:

$$\text{ЧП} = П - \text{ПП}, \quad (3.3)$$

де ПП – податок на прибуток (18%) = 9 576.6 грн

$$\text{ЧП} = 53203.1 - 9 576.6 = 43 626.5 \text{ грн.}$$

3.5. Оцінка доцільності впровадження інвестиційних проектів

Розглянемо загальновідомі методи оцінки інвестиційних проектів:

- метод чистої теперішньої вартості;
- метод внутрішньої норми прибутковості;

- метод дисконтованого періоду окупності;
- метод визначення індексу прибутковості.

Основним економічним нормативом, який має бути самостійно встановлений інвестиційним аналітиком для визначення поточної вартості майбутніх результатів від інвестицій, є норма дисконту (Rate of Discount), що виражається в частках одиниці або у відсотках на рік (або інший період залежно від тривалості кроків розрахункового періоду).

З економічної точки зору, норма (ставка) дисконту - це норма доходу на інвестований капітал, яку інвестор зазвичай отримує від інвестицій аналогічного змісту і рівня ризику. Тобто цей показник відображає мінімально допустиму віддачу на вкладений капітал, при якій інвестор віддасть перевагу участі в проекті альтернативному вкладенню інвестицій із зіставним ризиком. Відповідно, вона не має бути нижче середньої очікуваної інвестором норми прибутку (Opportunity Rate of Return, ORR), яка може бути отримана від інвестування з еквівалентним ризиком.

Обґрунтування вибору норми дисконту є важливою складовою аналітичної роботи, оскільки її:

- заниження призводить до прийняття рішення про виконання проектів з менш вигідними показниками в умовах, коли на фінансовому ринку є кращі інвестиційні пропозиції;
- завищення призводить до відмови інвестора від реалізації вигідного проекту через хибне очікування наявності на ринку більш ефективної альтернативи інвестування коштів.

Для оцінки комерційної ефективності проекту в цілому рекомендується застосовувати комерційну норму дисконту, встановлену на рівні вартості капіталу. Вартість капіталу (Cost of Capital, CC) - це загальна сума коштів, яку потрібно сплатити за використання певного обсягу фінансових ресурсів у відсотках до цього обсягу.[66]

У випадку оцінки ефективності інвестицій на основі моделі грошового потоку для всього інвестиційного капіталу, що має різні джерела походження,

використовується модель середньозваженої вартості капіталу. Вона заснована на визначенні середнього рівня очікуваної доходності за всією сукупністю інвестиційних ресурсів, залучених для фінансування проекту з власних та позикових джерел.

Одним із найбільш поширених на практиці способів визначення ставки дисконтування є кумулятивний метод оцінки премії за ризик. В основі цього методу лежать припущення про те, що:

- якби інвестиції були безризиковими, то інвестори вимагали б безризикову прибутковість на свій капітал (тобто норму прибутковості, відповідну нормі прибутковості вкладень у безризикові активи);
- чим вище інвестор оцінює ризик проекту, тим вищі вимоги він пред'являє до його прибутковості.

1. Визначимо ставку дисконту кумулятивним шляхом.

Якщо брати максимальні ставки поправки за ризик, то ставка дисконтування дорівнює:

$$I=10+3+2+2+4+8.5+5=34.5\%$$

Якщо середні:

$$I=10+1.5+1+1+2+6+2.5=24.0\%$$

Виходячи з наведених розрахунків приймемо ставку дисконтування на рівні 27% і визначимо показники ефективності інвестиційного проекту при обґрунтованій ставці дисконтування в розмірі 24%.

Розрахуємо чисту теперішню вартість проекту (NPV).

Метод дисконтування грошових потоків з метою визначення ефективності довгострокових інвестицій. Метод заснований на використанні поняття чистого сучасного значення (Net Present Value).

Чиста теперішня вартість — це теперішня (дисконтована) вартість майбутніх грошових надходжень за мінусом теперішньої вартості чистих первісних інвестицій

Для затвердження інвестиційних проектів чиста теперішня вартість має бути позитивною. Якщо цей показник є від'ємним, проект необхідно відхилити, тому що він не приносить підприємству економічної вигоди.

Розрахуємо ефективність відкриття кафе при СТО.

Чистий прибуток від впровадження кафе на СТО за рік очікується в сумі 196 472 грн. Визначення дисконтованої суми грошових доходів наведені в таблиці 3.8, враховуючи, що коефіцієнт дисконтування дорівнює 24% на рік (12% на півріччя).

Таблиця 3.8

Визначення дисконтованої суми чистого прибутку

Півріччя 2023	Облікова вартість чистого прибутку, тис. грн.	Дисконтована сума чистого прибутку, тис. грн.
1	98236	87 710
2	98 236	78 313
Разом		166 023

Первісні інвестиції складуть 86 000 грн.

Чиста теперішня вартість визначається за формулою:

$$NPV = \sum ГПд - ІНВn, \quad (3.3)$$

де $ГПд$ — грошові потоки дисконтовані;

$ІНВn$ — первісні інвестиції.

$$NPV = 166\,023 - 86\,000 = 80\,023 \text{ грн}$$

Так як $NPV > 0$, то проект необхідно прийняти.

Розрахуємо внутрішню норму прибутковості проекту (IRR)

Метод внутрішньої норми прибутковості (внутрішня ставка доходу) (IRR — Internal Rate of Return) зводиться до знаходження такої ставки дисконтування, при якій поточна вартість очікуваних від проекту доходів буде дорівнювати поточній вартості необхідних інвестицій. Внутрішню ставку доходу порівнюють з мінімальною нормою прибутковості, яка звичайно базується на вартості

капіталу підприємства і використовується для добору перспективних інвестиційних проектів при перевищенні цього показника бази порівняння. Проект визнається ефективним, якщо ставка дисконтування більше відсотків на капітал, і його чиста поточна вартість більша нуля.

Показник внутрішньої норми прибутковості визначається виключно для порівняння з середньозваженою ціною інвестиційних ресурсів і прийняття рішень щодо оптимізації структури джерел фінансування.

Якщо ставка дисконтування дорівнює 90% річних (45% на півріччя), тоді дисконтовані грошові потоки складуть (табл.3.9):

Таблиця 3.9

Дисконтовані грошові потоки, грн

Півріччя 2023	Облікова вартість чистого прибутку, тис. грн.	Дисконтована сума чистого прибутку, тис. грн.
1	98236	67 749
2	98 236	46 723
Разом		114 472

Таким чином, при ставці дисконтування у 45% NPV буде дорівнювати:

$$NPV = 114\,472 - 86\,000 = 28\,472 \text{ грн}$$

$$IRR = r_d + \frac{NPV_d}{NPV_d - NPV_v} * (r_b - r_d), \quad (3.4)$$

де r_d — ставка дисконтування;

NPV_d — додатне NPV;

NPV_v — від'ємне NPV;

r_d — значення ставки дисконтування, при якому NPV додатне;

r_b — значення ставки дисконтування, при якому NPV від'ємне.

$$IRR = 12 + \frac{80\,023}{80\,023 - 28\,472} \times (45 - 12) = 63.23\%$$

Розрахуємо значення індексу прибутковості проекту (PI)

Метод визначення індексу прибутковості (PI) порівнює теперішню вартість майбутніх грошових потоків з початковими інвестиціями.

Використовується для оцінки ефективності інвестицій та є відношенням приведених доходів до приведених інвестиційних витрат. В якості доходу тут виступають грошові потоки, приведені в процесі оцінки до поточної вартості. Індекс прибутковості використовують не тільки для порівняльної оцінки, але і в якості критерію при прийнятті проекту до реалізації.

Проведемо розрахунок ефективності інвестиційного проекту —

$$PI = \frac{\sum ГП\delta}{ІНВn}, \quad (3.5)$$

де $ГП\delta$ — грошові потоки дисконтовані;

$ІНВn$ — первісні інвестиції;

$$PI = \frac{166\,024}{86\,000} = 1.931$$

$PI > 1$, тому проект необхідно прийняти.

Розрахуємо дисконтований період окупності проекту (DPP)

Метод дисконтованого періоду окупності (DPP — Discounted Payback Period) показує період часу, протягом якого дисконтовані грошові потоки по проекту будуть рівні дисконтованим первісним інвестиціям.

Основна відмінність дисконтованого періоду окупності, який є модифікованим показником від періоду окупності полягає в тому, що він враховує вартість грошей в часі (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Період окупності проекту

Півріччя	Грошові потоки дисконтовані, тис. грн.	Непогашені інвестиції, тис. грн.
		86 000
1	87 710	+1 710
2	78 313	

Впровадження нового проекту окупиться за менш ніж 6 місяців.

Аналогічно визначаємо показники оцінки ефективності відкриття станції технічного обслуговування автотранспорту.

Визначення дисконтованої суми доходів наведені в таблиці 3.11, враховуючи, що коефіцієнт дисконтування дорівнює 24% на рік (12% на півріччя).

Таблиця 3.11

Визначення дисконтованої суми чистого прибутку

Півріччя 2023	Облікова вартість чистого прибутку, тис. грн.	Дисконтована сума чистого прибутку, тис. грн.
1	236 534	211 191
2	236 534	188 563
Разом		399 754

Первісні інвестиції складуть 200 000 грн.

$$NPV_{від} = 399\,754 - 200\,000 = 199\,754 \text{ грн}$$

Визначення дисконтованої суми доходів наведені в таблиці 3.12, враховуючи, що коефіцієнт дисконтування дорівнює 90% на рік (45% на півріччя).

Таблиця 3.12

Визначення дисконтованої суми чистого прибутку

Півріччя 2023	Облікова вартість чистого прибутку, тис. грн.	Дисконтована сума чистого прибутку, тис. грн.
1	236 534	163 127
2	236 534	112 501
Разом		275 628

Первісні інвестиції складуть 200 000 грн.

$$NPV_{від} = 275\,628 - 200\,000 = 75\,628 \text{ грн}$$

Внутрішня ставка доходності проекту:

$$IRR = 12 + \frac{199\,754}{199\,754 - 75\,628} \times (45 - 12) = 42.22\%$$

Індекс прибутковості(PI)

$$PI = \frac{399\,754}{200\,000} = 1.999$$

Період окупності (Рок) – табл.3.13:

Таблиця 3.13

Період окупності проекту

Півріччя	Грошові потоки дисконтовані, тис. грн.	Непогашені інвестиції, тис. грн.
0		200 000
1	211 191	+ 11 191
2	188 563	

Впровадження нового проекту окупиться за менш ніж 6 місяців.

Щодо визначення показників оцінки ефективності відкриття автомагазину: визначення дисконтованої суми доходів наведені в таблиці 3.14, враховуючи, що коефіцієнт дисконтування дорівнює 24% на рік (12% на півріччя). Річний чистий прибуток складає 43 626.5 грн.

Таблиця 3.14

Визначення дисконтованої суми чистого прибутку

Півріччя 2023	Облікова вартість чистого прибутку, тис. грн.	Дисконтована сума чистого прибутку, тис. грн.
1	21 813	19 476
2	21 813	17 389
РАЗОМ		36 865

Первісні інвестиції складуть 32 650 грн.

$$NPV_{\text{поз}} = 36\,865 - 32\,650 = 4\,215 \text{ грн}$$

Визначення дисконтованої суми доходів наведені в таблиці 3.15, враховуючи, що коефіцієнт дисконтування дорівнює 90% на рік (45% на півріччя).

Таблиця 3.15

Визначення дисконтованої суми чистого прибутку

Півріччя 2023	Облікова вартість чистого прибутку, тис. грн.	Дисконтована сума чистого прибутку, тис. грн.
1	21 813	15 043
2	21 813	10375
Разом		25 418

Первісні інвестиції складуть 200 000 грн.

$$NPV_{\text{від}} = 25\,418 - 32\,650 = -7\,232 \text{ грн}$$

Внутрішня ставка доходності проекту:

$$IRR = 12 + \frac{4215}{4215 + 7232} \times (45 - 12) = 24.15\%$$

Індекс прибутковості(PI)

$$PI = \frac{36865}{32650} = 1.129$$

Період окупності (Рок) – табл.3.16:

Таблиця 3.16

Період окупності проекту

Півріччя	Грошові потоки дисконтовані, тис. грн.	Непогашені інвестиції, тис. грн.
0		32 650
1	19 476	13 174
2	17 389	

Впровадження нового проекту окупиться за 9 місяців.

Показники оцінки ефективності усіх інвестиційних проектів наведені в табл.3.16.

Таблиця 3.16

Показники оцінки ефективності інвестиційних проектів

Назва проекту	Чиста теперішня вартість -NPV	Внутрішня ставка доходності - IRR	Індекс доходності - IP	Дисконтований період окупності - DPP
Створення СТО	199 754грн	42,22%	1,999	6 міс
Відкриття кафе при СТО	80 023	63.23%	1,931	6 міс
Відкриття автомагазину	4 215	24.15%	1,129	9 міс

Загальний чистий прибуток, який отримає підприємство за рахунок впровадження всіх інвестиційних проектів та загальні капітальні вкладення наведено в табл.3.17.

Таблиця 3.17

Чистий прибуток і капітальні вкладення по інвестиційним проектам підприємства, грн

Назва проекту	Чистий прибуток	Капітальні вкладення
Створення СТО	473 063	200 000
Відкриття кафе при СТО	196 472	86 000
Відкриття автомагазину	43 626.5	32 650
РАЗОМ	713 161.5	318 650

Підприємство на своєму рахунку має 1 012 800 гривень, тому впровадити інвестиційні проекти має можливість за власні кошти.

3.6. Складання прогнозного балансу та розрахунок прогнозних показників фінансового стану підприємства

За наслідками аналізу діяльності підприємства і розробки заходів щодо підвищення прибутковості підприємства складемо прогнозний звіт про фінансові результати підприємства (табл.3.18).

Очікуваний дохід складає:

$$\text{Дочік} = \text{Звіт} + \text{Дпроект1} + \text{Дпроект2} + \text{Дпроект3} = \\ = 5358900 + 1\,882\,800 + 2\,861\,600 + 1\,642\,500 = 11\,745\,800 \text{ грн}$$

Очікувані витрати складають:

$$\text{Вочік} = \text{Взвіт} + \text{Впроект1} + \text{Впроект2} + \text{Впроект3} = \\ = 4\,465\,800 + 992\,088 + 1\,737\,400 + 440\,641 = 7\,635\,929 \text{ грн}$$

Таблиця 3.18

Прогнозний звіт про фінансові результати підприємства за загальною системою оподаткування, тис.грн.

Показники	2021	Прогноз
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5 358.9	11 745.8
ПДВ	893.1	1 957.6
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4 465.8	9 788.2
Собівартість реалізованої продукції	(3 422.0)	(7 635.929)
Витрати періоду (адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати)	(1 000)	(1 282.551)
Прибуток від операційної діяльності	43.8	869.72
Податок на прибуток від звичайної діяльності	7.9	156.55
Чистий: прибуток	35.9	713. 17

За наслідками аналізу діяльності підприємства і розробки заходів щодо підвищення прибутковості підприємства складемо прогнозний баланс - таблиця 3.19-3.20 і порівняємо отримані результати з даними звітнього року.

Таблиця 3.19

Прогнозний баланс підприємства (актив)

АКТИВ	Код рядка	2021	Прогноз
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	3.2	3.1
первісна вартість	011	9.2	9.2
Накопичена амортизація	012	(6.0)	(6.1)
Незавершене будівництво	020		
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	4952.8	5355.6
первісна вартість	031	8829.1	9147.8
знос	032	(3876.3)	(3892.2)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080	4956.0	5358.7
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	256.3	256.3
незавершене виробництво	120		
готова продукція	130		
товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	973.9	973.9
первісна вартість	161	989.5	989.5
резерв сумнівних боргів	162		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	249.9	249.9
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200	69.8	69.8
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	721.9	721.9
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	1012.8	917.6
в іноземній валюті	240		

Інші оборотні активи	250	215.8	215.8
Усього за розділом II	260	3500.4	3405.2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	270		
Баланс	280	8456.4	8 763.9

Таблиця 3.19

Прогнозний баланс підприємства (пасив)

ПАСИВ	Код рядка	2021	Прогноз
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	7537.2	7537.2
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320	376.9	645.6
Інший додатковий капітал	330		
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	225.8	505.1
Неоплачений капітал	360		
Вилучений капітал	370		
Усього за розділом I	380	8139.9	8 687.9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		
Цільове фінансування	420		
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом II	480	0,00	0,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	19.5	16.0
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	102.3	
з бюджетом	550	26.0	
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	8.6	
з оплати праці	580	44.1	
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	116.0	60.0
Усього за розділом III	620	316.5	76.0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	630		

Баланс	640	8456.4	8 763.9
--------	-----	--------	---------

Для впровадження інвестиційних проектів підприємство використало власні кошти: на розрахунковому рахунку підприємство мало більше 1 млн гривень, які воно збирало на поставлені цілі.

За рахунок отриманого прибутку від впровадження запропонованих інвестиційних заходів підприємство повністю погасило поточні зобов'язання за розрахунками, частково погасило поточні зобов'язання (кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги) та інші поточні зобов'язання, а також збільшило розмір власного капіталу в результаті зростання величини іншого додаткового капіталу за рахунок впровадження нового обладнання для інвестиційних заходів та в результаті зростання нерозподіленого прибутку підприємства.

Порівняємо отримані прогностичні результати з результатами попереднього 2021 року. Перш за все необхідно відмітити, що майно підприємства збільшилося. Це відбулося за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку підприємства.

Для детальнішого аналізу зміни фінансового стану підприємства в результаті впровадження запропонованих інвестиційних проектів, розроблених для диверсифікації видів діяльності підприємства та розширення асортименту послуг підприємства, на основі отриманого прогностичного балансу підприємства проведемо розрахунок коефіцієнтів структури капіталу, платоспроможності і ліквідності, ділової активності, рентабельності роботи та порівняємо ці показники із значеннями поточних фінансових коефіцієнтів даного підприємства.

Результати розрахунку прогностичних фінансових коефіцієнтів представлені в таблиці 3.21.

Таблиця 3.21

Прогнозні коефіцієнти фінансового стану підприємства

Фінансові коефіцієнти	2021	Прогнозні
Коефіцієнт загальної ліквідності $K_{з.л.}$	11,1	44.8
Проміжний (уточнений) коефіцієнт $K_{пром.л.}$	10,2	41.4
Коефіцієнт абсолютної ліквідності $K_{аб.л.}$	3,2	12.0
Коефіцієнт платоспроможності	11,1	44.8
Коефіцієнт автономії	0,96	0.99
Рентабельність активів,%	0.42	8.14
Рентабельність власного капіталу,%	0.44	8.20
Рентабельність реалізації,% (чиста)	0.67	6.07

Аналізуючи прогнозні показники фінансових коефіцієнтів, які були отримані в результаті розрахунку впливу на фінансовий стан підприємства запропонованих проектів, необхідно відмітити покращення коефіцієнтів рентабельності, які збільшились в 10 разів. Залишається дуже високим коефіцієнт автономії, що означає незалежність підприємства від позикових коштів.

Підприємство здатне достатньо швидко розрахуватись зі своїми боргами: має дуже високі коефіцієнти ліквідності та платоспроможності. Щодо великої суми коштів на розрахунковому рахунку, підприємству необхідно застосувати заходи більш ефективного використання вільних

коштів (наприклад, вкладання коштів на депозитний рахунок) для отримання додаткового прибутку.

Висновки до розділу 3

Після російського вторгнення і оголошення на території України воєнного у більшій частині українських підприємств спостерігався спад економічної, ділової, інвестиційної активності.

Суттєве зменшення адміністративного та податкового навантаження на бізнес дозволяє залишати більше коштів в обороті та мати ресурс на подолання викликів, які зараз виникають. А виклики – це можлива переорієнтація бізнесу, знаходження нових необхідних видів діяльності в сучасних умовах. Це і диверсифікація видів діяльності підприємства, і часткова мілітаризація діяльності підприємства- це все напрямки і можливості перезапустити бізнес українських підприємств.

Підприємство вирішило розширити спектр наданих послуг.

Для відкриття станції технічного обслуговування автомобілів підприємству необхідні первісні інвестиції в сумі 200 000 грн.

Прибутковим для підприємства може бути надання додаткових послуг до послуг технічного обслуговування автомобілів:

- організація в автосервісі кафе, де клієнт може скоротати час, необхідний для ремонту або обслуговування його машини.
- організація при автосервісі автомагазину.

За рахунок впровадження запропонованих інвестиційних проектів (внутрішня ставка доходності яких достатньо висока), підприємство одержить 713 161.5 грн. прибутку.

Для впровадження інвестиційних проектів підприємство використало власні кошти: на розрахунковому рахунку підприємство мало більше 1 млн гривень, які воно збирало на поставлені цілі.

За рахунок отриманого прибутку від впровадження запропонованих інвестиційних заходів підприємство повністю погасило поточні зобов'язання за

розрахунками, частково погасило поточні зобов'язання (кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги) та інші поточні зобов'язання, а також збільшило розмір власного капіталу в результаті зростання величини іншого додаткового капіталу за рахунок впровадження нового обладнання для інвестиційних заходів та в результаті зростання нерозподіленого прибутку підприємства.

Аналізуючи прогнозні показники фінансових коефіцієнтів, які були отримані в результаті розрахунку впливу на фінансовий стан підприємства запропонованих проектів, необхідно відмітити покращення коефіцієнтів рентабельності, які збільшились в 10 разів. Залишається дуже високим коефіцієнт автономії, що означає незалежність підприємства від позикових коштів.

Підприємство здатне достатньо швидко розрахуватись зі своїми боргами: має дуже високі коефіцієнти ліквідності та платоспроможності. Щодо великої суми коштів на розрахунковому рахунку, підприємству необхідно застосувати заходи більш ефективного використання вільних коштів (наприклад, вкладання коштів на депозитний рахунок) для отримання додаткового прибутку.

ВИСНОВКИ

Інвестиційна діяльність – є визначальним фактором економічного росту будь-якої країни.

Від результативної інвестиційної діяльності підприємства залежить максимальне задоволення потреб споживачів, одержання на цій основі максимального прибутку, що вимагає теоретичного обґрунтування й застосування наукових методологічних та методичних підходів до її ефективної оцінки.

Серед основних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства – наявний в розпорядженні прибуток, кошти амортизаційного фонду, позики та оренда майна, бюджетне фінансування, кошти дрібних інвесторів, отримані через акціонування, венчурне та змішане фінансування, краудфандинг тощо.

В умовах обмежених інвестиційних ресурсів та мінливості ринкового середовища значно зросла роль оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, розширилося коло його завдань щодо обґрунтування вибору інвестиційних проектів.

Методологічна оцінка інвестиційної діяльності підприємства має визначати його інвестиційну привабливість, провести аналіз інвестиційних проектів, здійснити ретроспективну оцінку інвестицій..

Методологічні засади складаються з визначених принципів відбору інвестиційно значущих інструментів, а також розгляд найбільш вигідних

об'єктів, які більш менш є привабливими для інвестування.

Методи оцінки ефективності, які не включають дисконтування, називають статистичними методами оцінки ефективності інвестицій. Ці методи спираються на проектні, планові і фактичні дані про витрати і результати, обумовлені реалізацією інвестиційних проектів.

В результаті такого методичного прийому не в повній мірі враховується тимчасовий аспект вартості грошей, фактори, пов'язані з інфляцією та ризиком. Тому статистичні методи оцінки (методи, що не включають дисконтування) найбільш раціонально застосовувати в тих випадках, коли витрати й результати рівномірно розподілені по роках реалізації інвестиційних проектів і термін їх окупності охоплює невеликий проміжок часу - до п'яти років.

Основні їх недоліки - охоплення короткого періоду часу, ігнорування тимчасового аспекту вартості грошей і нерівномірного розподілу грошових потоків протягом всього терміну функціонування інвестиційних проектів.

Дисконтування - метод оцінки інвестиційних проектів шляхом висловлення майбутніх грошових потоків, пов'язаних з реалізацією проектів, через їх вартість в поточний момент часу. Методи оцінки ефективності інвестицій, засновані на дисконтуванні, застосовуються у випадках великомасштабних інвестиційних проектів, реалізація яких вимагає значного часу.

Методи оцінки ефективності інвестицій, засновані на дисконтуванні:

- метод чистої наведеної вартості (метод чистої дисконтованої вартості, метод чистої поточної вартості);
- метод внутрішньої норми прибутку;
- дисконтований термін окупності інвестицій;
- індекс прибутковості;
- метод ануїтету.

Підприємство ТОВ „Дніпро-експрес” створено у 2001 році і знаходиться в м. Дніпро, вул.Фрунзе,6.

Одним з основоположних документів підприємства є статут. Статут – юридичний документ, який визначає права та правила існування підприємства, регулює його діяльність.

Відповідно до статуту предметом діяльності даного підприємства є:

- обслуговування органів місцевого самоврядування;
- перевезення пасажирів легковими, службовими автомобілями, автобусами, мікроавтобусами, надання послуг вантажними та спеціальними автомобілями;
- надання послуг у технічному обслуговуванні транспортних засобів, пов'язаних з реставрацією, ремонтом, обслуговуванні автомобілів, інших машин і механізмів, їх вузлів, агрегатів та комплектуючих;
- надання послуг, пов'язаних з передачею транспортних засобів та приміщень в оренду.

Аналіз фінансового стану ТОВ „Дніпро-експрес” показав, що більшість показників мала позитивну динаміку у період 2019 – 2021 років і погіршилася у 2021 році. Проаналізувавши господарську діяльність по підприємству слід відмітити, що в цілому господарську діяльність підприємства за 2019-2021 роки можна вважати успішною, але для досягнення більш позитивних результатів необхідно планувати подальші дії щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

Після російського вторгнення і оголошення на території України воєнного у більшій частині українських підприємств спостерігався спад економічної, ділової, інвестиційної активності.

Суттєве зменшення адміністративного та податкового навантаження на бізнес дозволяє залишати більше коштів в обороті та мати ресурс на подолання викликів, які зараз виникають. А виклики – це можлива переорієнтація бізнесу, знаходження нових необхідних видів діяльності в сучасних умовах.

Підприємство вирішило розширити спектр наданих послуг.

Для відкриття станції технічного обслуговування автомобілів підприємству необхідні первісні інвестиції в сумі 200 000 грн.

Прибутковим для підприємства може бути надання додаткових послуг до послуг технічного обслуговування автомобілів:

- організація в автосервісі кафе, де клієнт може скоротати час, необхідний для ремонту або обслуговування його машини.
- організація при автосервісі автомагазину.

За рахунок впровадження запропонованих інвестиційних проектів (внутрішня ставка доходності яких достатньо висока), підприємство одержить 713 161.5 грн. прибутку.

Для впровадження інвестиційних проектів підприємство використало власні кошти: на розрахунковому рахунку підприємство мало більше 1 млн гривень, які воно збирало на поставлені цілі.

За рахунок отриманого прибутку від впровадження запропонованих інвестиційних заходів підприємство повністю погасило поточні зобов'язання за розрахунками, частково погасило поточні зобов'язання (кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги) та інші поточні зобов'язання, а також збільшило розмір власного капіталу в результаті зростання величини іншого додаткового капіталу за рахунок впровадження нового обладнання для інвестиційних заходів та в результаті зростання нерозподіленого прибутку підприємства.

Аналізуючи прогнозні показники фінансових коефіцієнтів, які були отримані в результаті розрахунку впливу на фінансовий стан підприємства запропонованих проектів, необхідно відмітити покращення коефіцієнтів рентабельності, які збільшились в 10 разів. Залишається дуже високим коефіцієнт автономії, що означає незалежність підприємства від позикових коштів.

Підприємство здатне достатньо швидко розрахуватись зі своїми боргами: має дуже високі коефіцієнти ліквідності та платоспроможності. Щодо великої суми коштів на розрахунковому рахунку, підприємству необхідно застосувати заходи більш ефективного використання вільних

коштів (наприклад, вкладання коштів на депозитний рахунок) для отримання додаткового прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України: станом на 01 січня 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
2. Закон України „Про інвестиційну діяльність”: офіц. Текст прийнятий Верхов. Радою України 18 вересня 1991р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 47, ст.646. –Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1560-12.
3. Закон України „Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 10 вересня 1991 року // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 46, ст.616. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12#Text>. – Назва з екрана.
4. Закон України „Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 року // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, ст. 80). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>. – Назва з екрана.
5. Закон України „Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 року // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 50, ст.676). [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2673-12#Text>
6. Закон України „Про інноваційну діяльність” // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 36, ст.266) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
7. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 31, ст. 268) . [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
8. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року № 1576-XII // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 49, ст.682.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.– Назва з екрана.

9. Закон України „Про акціонерні товариства”: Закон України від 17 вересня 2008 № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

10. Закон України «Про внесення змін до Закону України „Про інвестиційну діяльність”: офіц. Текст прийнятий Верх. Радою України 22 грудня 2011р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, N 36, ст.41 –Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/4218-17

11.Податковий Кодекс України від 02.12.10р. №2755-Режим доступу VI zakon.rada.gov.ua/go/2755-17.

12. Постанова Кабінету Міністрів України № 650 від 18 липня 2012 р. „Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій” [Електронний ресурс] //Урядовий кур'єр. - 2012.-№78.-С.5.- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/650-2012>

13.Аналіз і розробка інвестиційних проектів: монографія / І.І. Циплик, С.О.Кропельницька, М.М.Білий та ін..- К.2005 -159с.

14. Бакаєв Л. О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч. посібник. / Л.О.Бакаєв.— К.: КНЕУ, 2000. — 151 с.

15.Бланк І.А. Управління прибутком./ І.А.Бланк.- К: Ніка-Центр, 2007.-765 с.

16.Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник./І.А.Бланк.- Київ: 2001 – 527с.

17.Боярко І.М. Інвестиційний аналіз: Навч. посіб. / І.М. Боярко, Л.Л.Гриценко. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 400 с.

18. Бушуєва Ю.Г. Управління прибутком підприємства / Ю.Г. Бушуєва, Б.В. Бурлуцький / Ч.1. 2006. - 209 с.

19. Варченко О.М., Липкань О.В. Методичні підходи до оцінки інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Інноваційна економіка. 2016. № 3–4 (62). С. 29–38.

20. Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б. Інвестиційна діяльність як об'єкт управління. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2015. № 5(21). С. 40–44. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n5.html>.

21. Гриньова В.М, Коюда В.О. Інвестування [Текст] /В.М.Гриньова, В.О. Коюда. – Харків: ВД"Інжек", 2005. — 664с.

22. Дем'янчук О.Р., Костецький В.В. Інвестиційна діяльність підприємства як фактор його розвитку. ТНЕУ, 2017. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/27811/1/43.PDF>.

23. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності [Текст] /М.П.Денисенко. –К.:152 Алерта, 2003. — 338 с.

24. Деньга С.М. Концепція інформаційно-аналітичного забезпечення управління ефективністю вкладень капіталу в підприємницьку діяльність. The genesis of genius. Scientific and educational journal; December 2015, # 5, Volume

25. Доуртмес П.О. Теоретико-методичне забезпечення оцінювання інвестиційно-інноваційної діяльності промислового підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Пилип Олександрович Доуртмес; [наук. керівник Ястремська О.М.]; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків, 2018. 21 с.

26. Жданова Н.А. Оцінка методів та методик визначення ефективності інвестицій в енергозберігаючі заходи/ Н.А.Жданова // Наука і економіка. – 2010. –№ 1(17). – С 205–205.

27. Задоя А.О. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 122 с

28. Інвестування: Навч.-метод. посібн. Для сам. вивч. дисц./ А.А.Пересада, О.О.Смірнова, С.В.Онкієнко, О.О.Ляхова. – К.: КНЕУ, 2001-251с.

29. Інвестування: Підручник/ В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К.: Знання, 2008. – 452 с.
30. Ковалев В. В. Методи оцінки інвестиційних проєктів./В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 144 с.
31. Ковалёв В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности./В.В. Ковалев. – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 512 с.
32. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. – 3-тє вид, випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 483 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
33. Козаченко Г.В. Управління інвестиціями на підприємстві [Текст] / Г.В. Козаченко. – К. Лібра, 2004. – 368 с.
34. Коломієць Н.О., Коломієць О.П. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства. 2017. URL: http://repository.hdzva.edu.ua/jspui/bitstream/repoHDZVA/396/1/Kolomiiets_Analysis_of_investment_2017.pdf.
35. Корнійчук С.К. Інвестологія [Текст] / С.К. Корнійчук. – К.: Атіка, 2004. – 206 с.
36. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібник – 3-тє вид., перероб. і доп./М.Я. Коробов. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2002. – 294 с.
37. Крайник О.П. Економіка підприємства: Навч. посібник./ О.П. Крайник, Є.С. Барвінська.– Львів: Національний університет „Львівська політехніка”, „Інтелект-Захід”, 2003.
38. Кривов'язюк І.В. Теоретичні засади управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства. Економічний форум. 2012. № 4. С. 288–297.
39. Кривов'язюк І.В. Функціонування та розвиток підприємств в умовах кризи: системно-аналітичний підхід: монографія. Луцьк: ЛНТУ, 2012. 392 с.

40.Левандівський О.Т. Теоретичні засади інвестиційної діяльності. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: наук. журнал. Івано-Франківськ, 2016. Том 1, вип. 12. С. 98–104.

41.Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

42.Макаровська Т.П. Економіка підприємства. – Навч. посібник./Т.П.Макаровська,Н.М.Бондар.–МАУП–2003.–226с.

43.Матрос О.М. Аналіз інвестиційної діяльності підприємств: теорія та методологія: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук: 08.00.09 / Олена Миколаївна Матрос; Національна академія статистики, обліку та аудиту. К., 2011. 22 с.

44.Мельник В.М. Основи економічного аналізу./В.М.Мельник.–Навч. посібник. – К.: „Кондор”–2003.-128с.

45.Мельник В.М. Основи економічного аналізу./ В.М.Мельник.–Навч. посібник. – К.: „Кондор”–2003.-128с.

46.Методичні рекомендації щодо оцінки ефективності інвестиційних проектів та їх відбору для фінансування. - М., 1994.

47.Минх Є.В. Економічний аналіз: Навч. посібник./Є.В.Минх, І.Д. Ференс. –Львів:„АрміяУкраїни”,2006.–240с.

48.Минх Є.В. Економічний аналіз на промисловому підприємстві./ Є.В.Минх,П.Ю.Буряк.–Львів:Світ,2005.–208с.

49.Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навч. посібн./ І.П.Мойсеєнко.- К.: Знання, 2006.- 490с.

50.Нкайа Б.Ж., Ларка М.І. Роль і значення інвестицій в діяльності підприємств. Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2016». 7 Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених. 27 грудня 2016 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. С. 155–156.

51. Пересада А. А. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. посібник для самоств. вивч. дисц. / А.А. Пересада, С.В. Онікієнко, Ю.М. Коваленко.- К.: КНЕУ, 2003. — 134 с.
52. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні./А.А.Пересада. – К.: Лібра, 1998.– 392с.
53. Пічугіна Т.С., Забродська Л.Д. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність та зміст управління. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2013. Вип. 2(1). С. 146–154.
54. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 431 с
55. Рубан В.В. Теоретичні основи визначення ефективності інвестиційної діяльності підприємств. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 17. С. 93–96.
56. Статистична інформація. Економічна статистика. Наука, технології та інновації-[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
57. Соколик С.А. Аналіз вигід і витрат: Практ. посібник./С.А.Соколик, О.А. Клієвич. – К.: Основи, 2006.–175с.
58. Соляник Л.Г. Економічний аналіз: Навчальний посібник./Л.Г.Соляник. - Дніпропетровськ: НГУ, 2003. - 199 с.
59. Стоянова Е.С. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник. - М.: Изд-во "Перспектива", 2003 - 574 с.
60. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навч. посібник. /О.О.Терещенко - К.: КНЕУ, 2003. - 554с.
61. Терещенко О.О. Фінансова санація і банкрутство підприємств: Навч. посібник. /О.о.Терещенко.- К.: КНЕУ, 2000. - 452с.
62. Федоренко В.Г. Инвестознавство: Підручник. 3-тє вид., допов. К.: МАУП, 2004. 480 с.

63.Фінансова діяльність підприємства: Підручник / Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. – 2-ге вид., перероб. і доп.. – К.: Либідь, 2002. - 384с.

64.Чебан Т.Н. Теорія економічного аналізу: Навч. посібник для студентів ВНЗ./ Т.Н.Чебан, Т.А.Каменська, І.О.Дмитрієнко; М-во освіти і науки України. ХДТУ.–К.ЦУЛ,2003.–214с.

65.Чумаченко М.Г. Економічний аналіз:Навч. посібник. /М.Г.Чумаченко Болюх М.А., Бурчевський В.З.– Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556с.

66.Шарп У. Інвестиції: Пер. з англ. /У.Шарп, Г. Александер, Дж. Бейлі. - М.: ИНФРА-М, 2009 - 1028 с.

67.Швець В.Я., Баранець Г.В., Єфремова Н.Ф. Інвестування: навч. посіб./ Швець В.Я., Баранець Г.В., Єфремова Н.Ф.- Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2011, 459с.

Додаток А

Баланс підприємства

АКТИВ	Код рядка	2020	2021
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	3.2	3.2
первісна вартість	011	9.2	9.2
Накопичена амортизація	012	(6.0)	(6.0)
Незавершене будівництво	020		
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	5214.4	4952.8
первісна вартість	031	5598.5	8829.1
знос	032	(384.1)	(3876.3)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080	5217.6	4956.0
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	416.9	256.3
незавершене виробництво	120		
готова продукція	130		
товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	973.9	973.9
первісна вартість	161	989.5	989.5

резерв сумнівних боргів	162		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	211	249.9
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200	89	69.8
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	597.5	721.9
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	224.4	1012.8
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250	129.7	215.8
Усього за розділом II	260	2642.4	3500.4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	270		
Баланс	280	7860	8456.4

Продовження додатку А

ПАСИВ	Код рядка	2020	2021
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	6537.2	7537.2
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320	737.8	376.9
Інший додатковий капітал	330		
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	189.9	225.8
Неоплачений капітал	360		
Вилучений капітал	370		
Усього за розділом I	380	7464.9	8139.9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		
Цільове фінансування	420		
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом II	480	0,00	0,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	98.1	19.5
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	102.3	102.3

з бюджетом	550	26.0	26.0
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	8.6	8.6
з оплати праці	580	44.1	44.1
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	116.0	116.0
Усього за розділом III	620	395.1	316.5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	630		
Баланс	640	7860	8456.4

Додаток В

Баланс підприємства

АКТИВ	Код рядка	2019	2020
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	3.2	3.2
первісна вартість	011	9.2	9.2
Накопичена амортизація	012	(6.0)	(6.0)
Незавершене будівництво	020		
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	2957.8	5214.4
первісна вартість	031	4881.3	5598.5
знос	032	(1923.5)	(384.1)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080	2961.0	5217.6
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	231.0	416.9
незавершене виробництво	120		
готова продукція	130		
товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	570.1	973.9

первісна вартість	161	589.1	989.5
резерв сумнівних боргів	162		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	119	211
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200	49	89
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	295	597.5
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	1639.9	224.4
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250	52.4	129.7
Усього за розділом II	260	2956.4	2642.4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	270		
Баланс	280	5912.1	7860

Продовження додатку В

ПАСИВ	Код рядка	2019	2020
1	2	3	3
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	5537.2	6537.2
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		737.8
Інший додатковий капітал	330		
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	53.1	189.9
Неоплачений капітал	360		
Вилучений капітал	370		
Усього за розділом I	380	5590.3	7464.9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		
Цільове фінансування	420		
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом II	480	0,00	0,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	72.9	98.1
Поточні зобов'язання за розрахунками:			

з одержаних авансів	540	80.5	102.3
з бюджетом	550	26.0	26.0
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	8.6	8.6
з оплати праці	580	44.1	44.1
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	116.0	116.0
Усього за розділом III	620	322.1	395.1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	630		
Баланс	640	5912.1	7860

Ректору
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»
Проф. Азюковському О.О.

ЗАМОВЛЕННЯ

на виконання дипломної роботи

Просимо Вас надати можливість студентці групи 072-183-1 Інституту заочно-дистанційної освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Скупенко Анастасії Олександрівні виконати дипломну роботу на тему «Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність (на прикладі ТОВ «Дніпро-експрес»)».

Тема роботи є актуальною для підприємства, тому що дозволяє науково обґрунтувати методичні підходи вибору ефективних інвестиційних проєктів, впровадження яких підвищує ефективність інвестиційної діяльності підприємства.

Директор
ТОВ «Дніпро-експрес»

Макурдумянц С.Ж.

РЕЦЕНЗІЯ
на дипломну роботу
студентки Національного технічного університету «Дніпровська
політехніка»
зі спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інституту заочно-дистанційної освіти
на тему «Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність
(на прикладі ТОВ «Дніпро-експрес»)».

Скупенко Анастасії Олександрівни

Дипломна робота присвячена актуальній темі і має практичне значення для підприємств України, тому що дозволяє науково обґрунтувати методичні підходи вибору ефективних інвестиційних проектів, впровадження яких підвищує ефективність інвестиційної діяльності підприємства.

В дипломній роботі запропоновано впровадження інвестиційного проекту з метою отримання додаткового прибутку і поліпшення фінансового стану підприємства. Визначена ефективність проекту за різними критеріями (чиста теперішня вартість, внутрішня ставка доходності, дисконтований період окупності та індекс прибутковості).

Студентка Скупенко А.О. грамотно використала теоретичний і методичний матеріал. Диплом виконаний в повному об'ємі, зміст відповідає тематиці роботи, яка заслуговує оцінки «добре».

Запропоновані заходи носять реальний характер і можуть бути використані при плануванні діяльності товариства на перспективу. Впровадження запропонованих заходів дозволить підвищити ефективність інвестиційної діяльності підприємства.

Директор ТОВ «Дніпро-експрес»

Макурдумянц С.Ж.

ВІДЗИВ

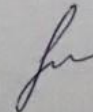
**на дипломну роботу бакалавра групи 072-183-1
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»**

Скупенко А.О.

**на тему: «Інвестиційна діяльність підприємства та її
ефективність (на прикладі ТОВ «Дніпро-експрес»)», яка представлена
для присвоєння кваліфікації бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування».**

- 1. Мета дипломної роботи** – є формування, розробка та обґрунтування практичних рекомендацій щодо формування ефективного варіанту інвестиційного розвитку підприємства.
- 2. Обрана тема актуальна** у зв'язку з тим, що в умовах дефіциту фінансових ресурсів, підприємству необхідно ефективно використовувати власні ресурси, а також розробляти ефективний варіант подальшого розвитку підприємства.
- 3. Тема кваліфікаційної роботи** безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» - обґрунтування критеріїв вибору ефективного варіанту інвестиційного розвитку підприємства.
- 4. Задачі кваліфікаційної роботи** містять аналітичні завдання, що відповідає вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра.
- Позитивним результатом роботи є аналіз існуючих критеріїв оцінки ефективності інвестиційних проектів та вибір на їх основі ефективного варіанту інвестиційного розвитку підприємства.
- 6. Робота з керівником роботи та інновації запропонованих рішень.** Студентка Скупенко А.О. регулярно відвідувала консультації, прислуховуючись до рекомендацій керівника, виконувала роботу самостійно. Робота позитивно оцінена на рівень запозичень відповідно до «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». Студентом обґрунтовано вибір ефективних інвестиційних проектів до впровадження в діяльність підприємства.
- 7. Виконання презентації.** Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи.
- 8. Дотримання стандартів.** Оформлення пояснювальної записки виконано у відповідності до вимог національного стандарту ДСТУ 3008:2015.
- Робота Скупенко А.О. виконана на замовлення ТОВ «Дніпро-експрес» та отримала позитивну оцінку його керівництва.
Таким чином, констатуємо, що кваліфікаційна робота Скупенко А.О. рекомендується до захисту з оцінкою 82 бали.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи, к.т.н., доцент

Н.М.Штефан